

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostně právní

Katedra trestního práva

**Trestně právní a kriminologické aspekty
drogové trestné činnosti**

Diplomová práce

Criminal legal and criminological aspects of drug crime

Master thesis

VEDOUCÍ PRÁCE

plk. v. v. PhDr. Libor Grepl

AUTOR PRÁCE

Bc. Ondřej Novák

PRAHA
2024

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Prosetíně, dne 22. února 2024

Bc. Ondřej Novák

Poděkování

Chtěl bych tímto poděkovat vedoucímu práce, panu plk. v. v. PhDr. Liboru Greplovi, za cenné rady během vedení práce, panu Lic. Petru Pětíkovi, zaměstnanci Oddělení statistiky Krajského ředitelství policie Pardubického kraje, za jeho odbornou pomoc při získání statistických údajů o zkoumané kriminalitě, velké poděkování patří též mé rodině za trpělivost a podporu během celého mého studia na Policejní akademii České republiky v Praze.

Anotace

Obsah diplomové práce se zabývá drogovou kriminalitou z pohledu trestního práva a vysvětluje základní kriminologické pojetí tohoto problému. Cílem závěrečné práce je analýza zákonné právní úpravy, pod kterou lze drogovou trestnou činnost zahrnout a interpretace primární drogové kriminality páchané na území Pardubického kraje za období posledních deseti let, tedy v letech 2013 - 2022, která je doplněna o příslušnou kazuistiku. Zjištěná data jsou komparována mezi jednotlivými okresy v rámci tohoto kraje. Kromě analýzy právní úpravy drogové trestné činnosti v České republice práce popisuje nejčastější způsoby páchání této kriminality, zaměřuje se na typologii pachatelů, kontrolu drogové kriminality a protidrogovou politiku České republiky.

Klíčová slova

Droga, drogová trestná činnost, pachatel, drogová závislost, statistika.

Annotation

The content of the master thesis deals with drug crime from the perspective of criminal law and explains the basic criminological concept of this problem. The aim of the thesis is the analysis of the legal regulation under which drug crime can be included and the interpretation of the primary drug crime committed in the Pardubice Region for the last ten years, i.e. in the years 2013 - 2022, which is supplemented by relevant case studies. The observed data are compared between districts within the region. In addition to the analysis of the legal regulation of drug crime in the Czech Republic, the thesis describes the most common ways of committing this crime, focuses on the typology of offenders, drug crime control and drug policy of the Czech Republic.

Keywords

Drug, drug crime, offender, drug addiction, statistics.

Obsah

Úvod.....	7
1 Vymezení základních pojmů v souvislosti s drogami	9
1.1 Dělení drog.....	9
1.2 Pojem drogová trestná činnost.....	11
1.3 Návyková látka, omamná a psychotropní látka, prekursor, jed	12
1.4 Toxikomanie, drogová závislost a abstinenční syndrom.....	14
2 Nejčastěji zneužívané omamné a psychotropní látky	17
2.1 Halucinogeny.....	17
2.1.1 Marihuana	18
2.2 Stimulancia.....	19
2.2.1 Metamfetamin	19
2.2.2 Kokain	20
2.2.3 Extáze	21
2.3 Nové psychoaktivní látky	22
3 Základní trestně právní rámec drogové trestné činnosti v České republice ...	25
3.1 Zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek	27
3.2 Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách	28
3.3 Nařízení vlády č. 463/2013 Sb., o seznamech návykových látek	31
3.4 Zákon č. 272/2013 Sb., o prekursorech drog	32
3.5 Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník	33

3.5.1	Trestný čin nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 trestního zákoníku ...	38
3.5.2	Trestný čin přechovávání omamné a psychotropní látky a jedu podle § 284 trestního zákoníku	44
3.5.3	Trestný čin nedovolené pěstování rostlin obsahujících omamnou nebo psychotropní látku podle § 285 trestního zákoníku	46
3.5.4	Trestný čin výroba a držení předmětu k nedovolené výrobě omamné a psychotropní látky a jedu podle § 286 trestního zákoníku	49
3.5.5	Trestný čin šíření toxikomanie podle § 287 trestního zákoníku	52
4	Kriminologické aspekty drogové trestné činnosti	56
4.1	Typologie pachatelů	57
4.2	Způsoby páchaní drogových trestných činů	61
5	Kontrola drogové kriminality.....	64
5.1	Protidrogová politika České republiky.....	66
5.2	Adiktologické služby	69
6	Statistické údaje o primární drogové kriminalitě v Pardubickém kraji v letech 2013 - 2022.....	71
6.1	Kazuistika vybrané drogové kriminality.....	78
	Závěr.....	87
	Seznam použitých zdrojů	89
	Seznam obrázků	94
	Seznam tabulek	95
	Seznam zkratk	96

Úvod

Danou problematiku drogové kriminality si autor zvolil zejména ze svého profesního zájmu a působnosti na služebním místě komisaře u Krajského ředitelství policie Pardubického kraje. Problém drogové trestné činnosti a jeho důsledky na společnost se stávají stále naléhavějšími otázkami ve světě, který se neustále vyvíjí. Tento fenomén je globální a postihuje různé sociokulturní a ekonomické prostředí. Drogy a s nimi spojené trestné činnosti představují závažný problém, který má zásadní dopady na bezpečnost jednotlivců i celých komunit, na zdraví a sociální stabilitu. Práce si klade za cíl analyzovat právní rámec a kriminologické aspekty spojené s drogovou trestnou činností, s důrazem na analýzu primární drogové kriminality v Pardubickém kraji za posledních deset let. Tento regionální pohled umožňuje nejen detailnější zkoumání trendů a charakteristik drogové trestné činnosti, ale také poskytuje příležitost pro komparaci s ostatními regiony. Kapitola první se bude věnovat definicím drogové trestné činnosti a vývoji této problematiky, závislostnímu jednání, včetně členění drog ve vztahu ke společnosti, podle rizika pro uživatele, rizika vzniku závislosti apod. Druhá kapitola práce bude analyzovat nejčastěji zneužívané psychotropní látky v České republice, kterými jsou marihuana, pervitin, kokain, extáze, a nové psychoaktivní látky, které mohou být velice nebezpečné. Kapitola třetí bude analyzovat trestně právní rámec týkající se drogové trestné činnosti, který bude doplněn o judikaturu Nejvyššího soudu a Ústavního soudu. Zaměří se na legislativní aspekty, tresty a sankce spojené s tímto druhem kriminality. Kapitola čtvrtá bude zkoumat kriminologické aspekty drogové trestné činnosti. Bude se zaměřovat typologii pachatelů a jejich motiv k páčání drogové trestné činnosti a na způsoby páčání drogových trestných činů. Kapitola pátá bude představovat kontrolu a prevenci drogové kriminality, která zahrne pojednání o protidrogové politice ČR a adiktologických službách. Kapitola šestá poskytne interpretaci primární drogové kriminality, která byla páčána na území Pardubického kraje v průběhu poslední dekády, tedy v letech 2013 až 2022. Tato analýza bude podpořena relevantními případy a kazuistikou z daného regionu. Dalším klíčovým prvkem této práce bude komparace získaných dat mezi jednotlivými okresy Pardubického kraje. Tato srovnání

umožní lépe porozumět rozšíření a povahu drogové trestné činnosti v rámci tohoto konkrétního regionu.

Tímto se diplomová práce snaží přispět k hlubšímu porozumění drogové trestné činnosti a k vytvoření základu pro efektivní strategie a opatření, která by mohla pomoci snížit její negativní dopady na společnost. Pardubický kraj, jako jedinečný region České republiky, má své vlastní specifické charakteristiky a výzvy. Tato diplomová práce si klade za cíl lépe porozumět dynamice a rozšíření drogové trestné činnosti v tomto regionu, a to skrze analýzu dostupných statistických údajů a právního rámce. Kromě toho je také důležité vzít v úvahu sociální a ekonomické faktory, které mohou ovlivňovat výskyt drogové kriminality. Diplomová práce bude přínosná pro všechny, kdo se zajímají o problematiku drogové trestné činnosti a hledají cesty k jejímu omezení a prevenci. Důležité je nejen analyzovat stávající situaci, ale také se snažit najít konkrétní kroky a opatření, která mohou přispět k bezpečnějšímu a zdravějšímu prostředí pro všechny obyvatele regionu. K dosažení stanoveného cíle bude užito studia odborných zdrojů, metody analýzy, logické indukce, komparace deskripce a syntézy.

1 Vymezení základních pojmů v souvislosti s drogami

První kapitola práce je zaměřena na přehled základního pojmosloví v souvislosti s drogovou problematikou, která tak zároveň umožní lepší orientaci v užívaných pojmech v celém obsahu práce.

Podle použitých pramenů je pojem **droga** arabského slovního původu, vycházející z pojmu durana, což v původním slova smyslu znamená léčivo. Jako jedno z prvních vymezení se ustálilo stanovisko Světové zdravotnické organizace z roku 1969, podle které je droga popisována jako „*jakákoliv látka (substance), která, je-li vpravena do živého organismu, může pozměnit jednu nebo více jeho funkcí*“.¹

V současnosti se za drogu označuje především škodlivá látka, která účinkuje na psychiku a vědomí člověka, a ještě častěji jde o synonymum pro drogy nezákonné. Alkohol, tabák, kofein a další látky, které jsou běžně užívány bez lékařského předpisu, jsou do jisté míry také považovány za drogy, právě pro svůj psychoaktivní efekt. Proto je složité vymezit obecnou a vyčerpávající definici pojmu droga, neboť má vícero významů. Podle mezinárodních dokumentů se pod pojmem droga rozumí látky podléhající mezinárodní kontrole. Z medicínského hlediska pak droga označuje léčiva, a ve farmakologii je droga chápána jako chemický činitel, který ovlivňuje biochemické procesy.²

1.1 Dělení drog

V této práci se pojem droga bude užívat v užším slova smyslu jako omamná a psychotropní látka, na kterou je způsobitelná k vytvoření závislosti nebo návyku, a neoprávněná manipulace s takovou látkou bude postihnuta prostředky platného trestního práva.

¹ ŠTABLOVÁ, Renata a kol. *Návykové látky a kriminalita*. Praha: Policejní akademie České republiky, 1995, 307 s., ISBN 80-901923-1-9, s. 6.

² KALINA, Kamil. *Mezioborový glosář pojmů z oblasti drog a drogových závislostí*. Praha: Filia nova, 2001, 118 s., ISBN 80-238-8014-4, s. 32-33.

Drogy, resp. návykové látky lze rozdělit do několika kategorií, kterými jsou postoj společnosti k droze, riziko drogy pro uživatele, riziko vzniku závislosti a působení drogy na psychiku. Podle prvního kritéria, tedy podle postoje společnosti k droze, dělíme drogy na **legální a nelegální**. Je to nejrozšířenější dělení. Legálními drogami jsou ty, které jsou volně dostupné, nebo jsou dostupné s určitým omezením za stanovených podmínek, například věk uživatele. Takové drogy jsou ve společnosti tolerovány, avšak i ty mohou být pro uživatele škodlivé. Za legální drogu se považuje například alkohol, nikotin, ale také kofein. Drogami nelegálními jsou ty, ke kterým je společnost netolerantní a jejich výroba, distribuce a držení jsou zákonem zakázány. Mezi zástupce nelegálních drog typicky patří konopné drogy, metamfetamin a další.³

Podle rizika drogy pro uživatele se používá dělení na drogy **měkké a tvrdé**. Do skupiny méně nebezpečných drog se obecně řadí drogy měkké. Méně totiž poškozují organismus konzumenta, způsobit drogy ke vzniku závislosti je menší a společnost takové drogy spíše akceptuje. Mezi zástupce měkkých drog patří například konopné drogy, ale i tabák. O tvrdých drogách lze říci, že přinášejí větší riziko pro organismus konzumenta a jsou způsobitelné ve větší míře dít za vznik pravděpodobnost způsobení závislosti, ba dokonce při užívání může dojít k předávkování až v takové míře, která může konzumentu způsobit smrt. Do této skupiny patří například metamfetamin či heroin.⁴

Podle rizika vzniku závislosti drogy existuje dělení na drogy s **mírným rizikem vzniku závislosti** a na drogy s **vysokým rizikem vzniku závislosti**. Problematické jsou především drogy z té druhé kategorie, u kterých může riziko vzniku závislosti nastat již po jejich prvním užití. Organismus konzumenta

³ KALINA, Kamil. *Drogy a drogové závislosti: mezioborový přístup*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003, 640 s., ISBN 80-86734-05-6, s. 159 a násl.

⁴ Ibidem.

se postupně stává tolerantnějším vůči účinkům drogy, proto je zvyšováno dávkování a tedy znovu hrozí riziko předávkování a i smrt. ⁵

Podle působení drogy na psychiku člověka existují tři kategorie. Jsou jimi **látky tlumivé, povzbuzující a halucinogenní**. Látky tlumivé způsobují uklidnění organismu konzumenta, jeho zpomalení a uvolnění. Tyto látky mají obvykle vysoký potenciál ke vzniku závislosti. Patří sem morfin, ale i některá léčiva ze skupiny hypnotik nebo anxiolytik, rovněž i těkavé látky mající narkotický účinek, mezi které se řadí toluen, éter či různá ředidla a rozpouštědla. Povzbuzující látky logicky působí opačně než látky tlumivé. Ony povzbuzují centrální nervovou soustavu konzumenta, který pak nepociťuje únavu, ta je potlačována a naopak se mu dostává pocitu fyzické i duševní síly. Mezi zástupce této skupiny látek patří například kokain, ale i tradičně užívaný kofein. Poslední jsou látky halucinogenní, tedy ty, které mají významný vliv na psychický stav konzumenta. Dokážou navodit nereálné představy, konzument vnímá svět kolem sebe intenzivněji nebo může prožívat zrakové či sluchové halucinace. Zástupci halucinogenů jsou typicky houby lysohlávky nebo LSD. ⁶

1.2 Pojem drogová trestná činnost

Pojem drogová trestná činnost není v českém právním řádu vymezen v zákoně č. 40/2009 Sb., trestní zákoník (dále jen trestní zákoník) ani v zákoně č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (dále jen trestní řád). Ačkoliv je tento pojem tedy laický, často je využíván veřejně i odborně, ale bez jakéhokoliv právního základu. Pakliže tento pojem zevšeobecníme, lze jej chápat v užším a širším slova smyslu, přičemž lze hovořit o trestných činech spáchaných v souvislosti se zneužitím návykové látky. Pro účely práce bude použito pojetí drogové trestné činnosti v užším slova smyslu, nazývané **primární drogová kriminalita**, která spočívá v trestné činnosti neoprávněného nakládání s omamnými či psychotropními látkami nebo prekursory, vymezené Hlavou VII

⁵ Ibidem.

⁶ Ibidem.

ve zvláštní části trestního zákoníku, konkrétně v ustanovení § 283 - § 287. Pod **sekundární drogovou kriminalitu** pak lze zařadit především:

- 1) trestné činy spáchané pod vlivem drog v důsledku jejich aktivního nebo chronického užívání, tedy psychofarmakologicky podmíněné trestné činy,
- 2) ekonomicky motivované trestné činy, tedy trestné činy páchané s motivem drogu získat, popřípadě získat prostředky potřebné k obstarání drogy, sem nepatří jen trestné činy proti majetku, ale jakákoli kriminální aktivita, jejímž cílem je zvýšit přísun finančních prostředků pachateli,
- 3) systémové trestné činy, kterou lze definovat jako trestné činy spáchané v rámci fungování nezákonných drogových trhů jako doprovodné jevy obchodu s drogami, sem patří typicky násilná kriminalita, vydírání, poškozování cizí věci.⁷

1.3 Návyková látka, omamná a psychotropní látka, prekursor, jed

Návykovými látkami se pro účely trestního práva podle § 130 trestního zákoníku rozumí „*alkohol, omamné látky, psychotropní látky a ostatní látky způsobilé nepříznivě ovlivnit psychiku člověka nebo jeho ovládací nebo rozpoznávací schopnosti nebo sociální chování.*“

Užší právní vymezení návykových látek definuje zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, který je omezuje pouze na **omamné a psychotropní látky**. Naproti tomu zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, je vztažen na alkohol, tabák, omamné a psychotropní látky a jiné látky s psychoaktivními účinky, jejichž užívání může vést nebo se podílet na vzniku a rozvoji duševních poruch a poruch chování.⁸

⁷ GRIVNA, Tomáš, SCHEINOST, Miroslav, ZOUBKOVÁ, Ivana a kol. *Kriminologie*. 5. vyd., Praha: Wolters Kluwer, 2019, 588 s. ISBN 978-80-7598-554-5, s. 379-380.

⁸ GRIVNA, Tomáš, SCHEINOST, Miroslav, ZOUBKOVÁ, Ivana a kol. *Kriminologie*. 5. vyd., Praha: Wolters Kluwer, 2019, 588 s. ISBN 978-80-7598-554-5, s. 365-366.

Seznam omamných látek je vymezen Nařízením vlády č. 463/2013 Sb., o seznamech návykových látek, v přílohách 1-3. Psychotropní látky jsou stanoveny v přílohách 4-7 téhož nařízení vlády.⁹

V souvislosti s omamnými a psychotropními látkami (dále jen OPL) je důležité zmínit pojem **prekursor**, kterým se označují látky používané při výrobě OPL jako jejich předstupeň, to znamená, že bez prekursoru nelze vyrobit konkrétní druh syntetické drogy, např. efedrin (pseudoefedrin) je prekursorem při výrobě metamfetaminu – pervitinu. Každý prekursor je tzv. dílčím stavebním kamenem finální drogy a je tedy obsažen v její konečné molekulární struktuře. Problematika prekursorů je v českém právním řádu upravena zákonem č. 272/2013 Sb., o prekursorech drog, který se s definicí samotných prekursorů odkazuje na předpis Evropské unie, jímž je Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 273/2004, o prekursorech drog.¹⁰

Citované nařízení Evropské unie v Článku 2 písmeno a) říká, že prekursorem se rozumí *„jakákoliv látka uvedená v příloze I, která může být použita k nedovolené výrobě omamných nebo psychotropních látek, včetně směsí a přírodních produktů, které tyto látky obsahují, avšak s výjimkou směsí a přírodních produktů, ve kterých jsou uvedené látky obsaženy tak, že tyto uvedené látky nelze snadno použít ani extrahovat snadno dostupnými nebo hospodárnými prostředky, léčivé přípravky ve smyslu čl. 1 bodu 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/83/ES a veterinární léčivé přípravky ve smyslu čl. 1 bodu 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/82/ES.“*

Definice **jedu** je zakotvena v ustanovení § 1 nařízení vlády č. 467/2009 Sb. a stanovuje, že za jed se ve smyslu § 283, § 284 a § 286 trestního zákoníku

⁹ Ibidem.

¹⁰ Ibidem.

považují chemické látky uvedené v příloze č. 1 k tomuto nařízení a chemické směsi, které obsahují alespoň 7 % takové látky.¹¹

1.4 Toxikomanie, drogová závislost a abstinční syndrom

Pojem **toxikomanie** je znám širokou veřejností, přesně tento pojem definovala Světová zdravotnická organizace (WHO). Podle ní za toxikománii označuje „stav periodické, nebo chronické intoxikace, která škodí jedinci i celé společnosti a je vyvolána opakovaným užíváním drogy ať přírodní či syntetické“¹².

Toxikománii lze také označit jako drogovou a lékovou závislost. Pro toxikománii je charakteristický vznik psychické a fyzické závislosti na droze často spojený s nutností zvyšovat její dávku tolerancí pro dosažení stejného účinku s rizikem předávkování. Bez drogy v těle vzniká abstinční syndrom s řadou velmi nepříjemných projevů nutících toxikomana drogu včas a za jakoukoliv cenu získat. Podle jejího druhu mohou vznikat poškození jednotlivých orgánů v lidském těle. Látkám spadajícím do oblasti toxikomanie je společné výrazné působení na nervový systém a duševní činnost. Patří k nim relativně neškodný kofein, dále nikotin, produkty konopí marihuana a hašiš, opium a v něm obsažené látky morfium, heroin, kodein, kokain, budivé látky amfetamin, pervitin, látky vyvolávající halucinace LSD, některé novější druhy jako crack, extáze, organická rozpouštědla, toluen a jiné, a mnoho léků, např. hypnotika, analgetika. Nelze opomenout, že k toxikománii patří též alkoholismus.¹³

Za **drogovou závislost** je považován chorobný stav spojený s nezvladatelnou touhou po opakovaném braní drogy, mnohdy s tendencí ke zvyšování dávek. Tento pojem nahrazuje dřívější termíny narkomanie, toxikomanie. Při nedostatku

¹¹ Nařízení vlády č. 467/2009 Sb., kterým se pro účely trestního zákoníku stanoví, co se považuje za jedy a jaké je množství větší než malé u omamných látek, psychotropních látek, přípravků je obsahujících a jedů [cit. 2023-10-19]. [\[online\]](https://www.aspi.cz/products/lawText/1/69981/1/2) Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/69981/1/2>.

¹² HEJDA, Jan. *Kriminologické, trestně právní a kriminalistické aspekty drogového problému v ČR a jeho řešení*. Jindřichův Hradec: RAIN, 2000, 148 s. ISBN 80-245-0080-9, s. 8-9.

¹³ Slovníky.cz. *Velký lékařský slovník* [cit. 2023-10-20]. [\[online\]](https://lekarske.slovníky.cz/pojem/toxikomanie) Dostupné z: <https://lekarske.slovníky.cz/pojem/toxikomanie>

drogy může vzniknout abstinenci syndrom daný existencí psychické či fyzické závislosti.¹⁴

Fyzickou závislostí se rozumí stav organismu, který vznikl dlouhodobým a častým užíváním drogy. Droga se stává součástí metabolismu. Pakliže je přísun drogy zastaven, dostaví se abstinenci příznaky. Psychickou závislostí je míněn duševní stav vzniklý užíváním drogy, který se projevuje různým stupněm potřeby drogu užívat. Vznik psychické závislosti je vázán na určité prožitky, jestliže je užívání drogy zastaveno, dostaví se pak psychické poruchy.¹⁵

Obecně je znám fakt, že drogová závislost je spojena s negativními důsledky pro postiženého jedince či společnost.

Abstinenci syndrom je souhrn příznaků, které jsou důsledkem odnětí, respektive nedostatku drogy, na niž je vytvořena závislost (viz drogová závislost). Abstinenci syndrom se může projevovat různým způsobem a s různou intenzitou. Rozlišuje se mezi abstinenci syndromem psychickým duševním a fyzickým tělesným. Psychický abstinenci syndrom se projevuje např. neklidem, podrážděností, úzkostí, emoční labilitou, skleslostí, útlumem, subdepressivní až depressivní náladou, a jiné. Jde především o nutkavé pocity znovu drogu užít. Fyzický abstinenci syndrom představuje soubor nepříjemných tělesných projevů, jako bolesti svalů a kloubů, průjem, nutkání ke zvracení, slzení, žaludeční křeče, a další. Abstinenci syndrom se projevuje různě u různých typů drogové závislosti, významnou roli hraje struktura osobnosti postiženého, jeho tolerance vůči droze, rodinné či partnerské zázemí atd. Při fyzické závislosti může jít o stav ohrožující život v případě po přerušení užívání drogy.¹⁶

¹⁴ Slovníky.cz. *Velký lékařský slovník* [cit. 2023-10-20]. [\[online\]](https://lekarske.slovníky.cz/pojem/drogova-zavislost) Dostupné z: <https://lekarske.slovníky.cz/pojem/drogova-zavislost>

¹⁵ ŠTABLOVÁ, Renata a kol. *Drogy, kriminalita a prevence*. Praha: Policejní akademie České republiky, 1999, 205 s., ISBN 80-7251-018-9, s. 9.

¹⁶ Slovníky.cz. *Velký lékařský slovník* [cit. 2023-10-20]. [\[online\]](https://lekarske.slovníky.cz/pojem/abstinenci-syndrom) Dostupné z: <https://lekarske.slovníky.cz/pojem/abstinenci-syndrom>

V souvislosti s těmito pojmy autor považuje za vhodné doplnit do této podkapitoly též pojem **abúzus**, čili nadměrné užívání, zneužívání. Nejčastěji se jedná o nadužívání drog nebo také jejich užívání v nevhodnou dobu, při práci, v těhotenství, tedy abúzus označuje zneužívání drog či léků zdraví škodlivým a nedovoleným způsobem. Může jít o stav jednorázový, málo častý, nebo také trvalý, pravidelný. Kromě drog v běžném slova smyslu se abúzus týká i alkoholu, kofeinu, tabáku, některých léků, např. na spaní. Dotaz na abúzus je součástí anamnézy při vyšetření pacienta lékařem. Jde o důležitý údaj, neboť řada zneužívaných látek se podílí na vzniku nemocí.¹⁷ Jedinci, kteří nadměrně zneužívají drogy či léky, se označují jako abuzéři.

¹⁷ Slovníky.cz. *Velký lékařský slovník* [cit. 2023-10-20]. [\[online\]](https://lekarske.slovníky.cz/pojem/abuzus) Dostupné z: <https://lekarske.slovníky.cz/pojem/abuzus>

2 Nejčastěji zneužívané omamné a psychotropní látky

Jak vyplývá ze statistik obsažených ve Zprávě o nelegálních drogách v České republice 2022, kterou vydalo Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti, tak nejčastěji represivní orgány v trestním řízení evidovaly záchyty konopí, respektive jeho sušiny (hmotnost největšího záchyty byla 743 kg!), druhou nejčastěji zadrženou drogou byl pervitin (celkem 912 záchyťů v množství 30,4 kg v krystalické formě), třetím byl kokain (celkové množství 180,6 kg na 90 případů), čtvrté místo zaujala extáze jak v podobě tablet, tak v krystalické formě.¹⁸

2.1 Halucinogeny

Jedná se o skupinu přírodních i syntetických drog, které charakterizuje základní efekt po požití drogy, kterým dochází ke změně vědomí a výrazným změnám psychiky. Objevují se zrakové a sluchové halucinace, deformace času, prostoru, projevy depersonalizace. Nebezpečím bývá nesmyslné a nebezpečné jednání pod vlivem drogy. Mohou se též dostavit příjemné prožitky, ale i hrůzné vjemy, kterým se intoxikovaný snaží uniknout bez ohledu na možnost svého zranění nebo smrti. U halucinogenů může být i rizikem nevypočitatelnost jejich efektu. I poté, co odezní intoxikace drogou, mohou přetrvávat duševní obtíže nebo poruchy vnímání, typicky „flashbacky“, tedy stavy jako po požití drogy, když droga požitá nebyla, nebo toxické psychózy. Do této skupiny patří např. psylocybin, LSD, atropin, delta-9-tetrahydrocannabinol (dále jen THC) a další.¹⁹

Pro účely této práce postačí stručná definice drogy marihuana obsahující účinnou látku THC. Marihuana je tzv. nepravý halucinogen, neboť obsahuje látky zvané cannabinoidy, které jiné rostliny neobsahují.

¹⁸ Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti. *Zpráva o nelegálních drogách v České republice 2022*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2022, 244 s., ISBN 978-80-7440-306-4, s. 144-146.

¹⁹ BORNÍK, Miroslav. *Drogy: co bychom o nich měli vědět*. Praha: Themis, 2001, 31 s. ISBN 80-85821-98-2, s. 5-6.

2.1.1 Marihuana

Marihuana je nejznámější a nejzneužívanější drogou skupiny halucinogenů. Jsou to sušené listy a květenství samičích rostlin konopí setého. Konopí patří mezi jednoleté, dvoupohlavní rostliny. Tradičně bývá pěstována ať venku na ukrytých políčkách, tak uvnitř v místnostech k tomu upravených, pěstebních stanech, mnohdy i v zahradních sklenících apod. Účinnou psychoaktivní látkou obsaženou v konopí je THC. Obsah množství THC v pěstovaném konopí se liší místem původu a způsobem pěstování, pohybuje se v rozmezí 0,3% až 20%. THC je 4000x účinnější než alkohol. Způsob užívání marihuany je především kouřením, kouří se buď čistá marihuana, nebo s příměsí tabáku. Cigareta marihuany, tzv. „joint“, má hmotnost od 0,5 do 1,5 g a obsahuje obvykle 5 - 30 mg THC v 1 g. Typický je i zápach kouře, který je cítit spálené trávě nebo bramborové nati. V souvislosti s marihuanou nelze opomenout drogu hašiš, což je usušená pryskyřice z květů a listů horní části rostliny, která se získává většinou přes velmi jemné sítko, získaný prášek se za tepla stlačuje do výsledných bloků hašiše, které jsou zabarveny tmavě zeleně, přes hnědou až po černou. Obsahuje stejnou psychoaktivní látku jako marihuana, čili THC, kterého je ovšem v hašiši obsaženo více, koncentrace může být až desetinásobná. Hašiš obvyklé bývá kouřem s tabákem, nebo přimícháván do jídel či nápojů. Účinky oproti marihuaně jsou až desetkrát vyšší, jeden gram kvalitního hašiše může omámit 3-4 muže.²⁰

Účinek THC závisí na množství, frekvenci a způsobu užívání, také na fyzických a psychických dispozicích konzumenta. Marihuana zkonsumovaná kouřením účinkuje nejrychleji, účinky při průměrné dávce 30 mg THC se projeví již po několika minutách a přetrvávají po dobu 3-8 hodin. Intoxikace THC ovlivňuje reakční čas konzumenta, trvalou paměť, porozumění psanému textu a přesnost určování času, atd. Příznaky požití THC jsou zarudlé oči, rozšířené zornice, zrychlený puls, pot páchnoucí po spálené trávě, kašel, sucho v ústech, hlad, žízeň, aj. Kromě jiného je obsah rakovinotvorných látek v marihuaně

²⁰ Ibidem.

asi 16x vyšší než v tabáku. Účinné látky obsažené v konopí se z těla vylučují velmi pomalu, při pravidelném užívání se látky v těle hromadí. Konopné drogy vyvolávají psychickou závislost a mohou vyvolat i slabou fyzickou závislost, slabou proto, že se THC z těla vylučuje velmi pomalu.²¹

Konopí, s výjimkou konopí pro léčebné použití uvedené v seznamu č. 1, je zařazeno jako omamná látka na seznamu č. 3 v příloze č. 3 k nařízení vlády č. 463/2013 Sb., o seznamech návykových látek.

THC se řadí mezi psychotropní látky zařazené na seznamu č. 4 přílohy č. 4 k Nařízení vlády č. 463/2013 Sb., o seznamech návykových látek.

2.2 Stimulancia

Stimulační látky mají budivý účinek, užívají se k odstranění únavy, k celkovému povzbuzení, zvyšují psychomotorické tempo, vyvolávají euforii. Ve vyšších dávkách jsou způsobilé vzniku silného vzrušení, třesu, nespavosti. Některé z těchto látek vedou k vybudování výrazné závislosti a mohou vyvolat poruchy některých orgánů, negativní účinky těchto látek mohou vést i k srdeční arytmií, která může vést až ke smrti konzumenta. Akutní intoxikace mohou také způsobit těžké duševní poruchy. Mezi tyto zneužívané látky patří především amfetamin, metamfetamin a jeho deriváty a kokain.²²

2.2.1 Metamfetamin

Metamfetamin, tradičně známý jako pervitin, je syntetická látka, derivát amfetaminu, původně vyrobená v Japonsku, do Evropy se dostala až v roce 1929. V roce 1941 nacisté v Německu metamfetamin podávali diverzním parašutistům, Japonsko za druhé světové války sebevražedným pilotům kamikadze. Pervitin bývá často uváděn jako „tradiční“ česká droga. V okolních zemích (Německo, Rakousko, Polsko) se pro něj dokonce místo tradičních

²¹ Ibidem.

²² BORNÍK, Miroslav. *Drogy: co bychom o nich měli vědět*. Praha: Themis, 2001, 31 s. ISBN 80-85821-98-2, s. 10.

názvů „meth“ a „pervitin“ používá údernější „čeko (tschecho).“ Tato droga však v žádném případě není českým vynálezem, jak zmíněno v úvodu tohoto odstavce. Pervitin lze vyrobit z volně prodejného léčiva proti nachlazení a chřipce, z nichž se získává efedrin nebo pseudoefedrin. Pervitin se aplikuje nitrožilně, šňupáním, kouřením, lze i perorálně. Po požití přichází pocit psychické i fyzické síly, konzument se stává hovorným, pociťuje euforii, je plný energie. Nemá potřebu spánku, též je typická ztráta chuti k jídlu. Dalším příznakem jsou rozšířené zorničky, zrychlený tok myšlenek, nastupuje sebejistota, soustředěnost, zvyšuje se schopnost empatií, naopak potlačovány jsou zábrany. Účinky vydrží 8-24 hodin. Poté nastupuje tzv. „dojezd“, který lze pospat jako depresivní stav, konzument je vyčerpaný, skleslý. Pakliže je pervitin zneužíván dlouhodobě, mohou se objevit tzv. „stíhy“, tedy paranoidní projevy, při kterých je konzument přesvědčen, že je z podivného důvodu pronásledován. Při tomto dochází ke sluchovým a zrakovým halucinacím s výhružným charakterem. Také je nebezpečná toxická psychóza, což je stav po vyšší jednorázově podané dávce nebo po menších pravidelně aplikovaných dávkách. Konzument postižený toxickou psychózou může být nebezpečný sám sobě, ale především okolí, neboť může ublížit druhému v domněnání, že je sám pronásledován.²³

Metafetamin (i amfetamin) je psychotropní látkou zařazenou na seznamu č. 5 přílohy č. 5 k Nařízení vlády č. 463/2013 Sb., o seznamech návykových látek.

2.2.2 Kokain

Z listů stromu Erythroxylon coca se získává alkaloid, kterým je právě kokain. Lze jej však vyrábět i synteticky. Existuje v práškové a krystalické podobě, v této se pak nazývá „crack“. Kokain je označován jako jedna z nejnebezpečnějších drog, jelikož už po prvním na něm vzniká především silná psychická závislost, proto je touha po droze velmi silná. Existuje více způsobů užívání kokainu, typicky šňupání, polykání, vpichování nebo kouření. V případě šňupání dosáhne účinek vrcholu asi hodinu po užití. V horizontu dvou až tří hodin účinky postupně

²³ BORNÍK, Miroslav. *Drogy: co bychom o nich měli vědět*. Praha: Themis, 2001, 31 s. ISBN 80-85821-98-2, s. 10-11.

odeznívají. Při nitrožilní aplikaci je nástup účinku rychlejší a doba působení kratší. Kokain má euforizující účinky, zvyšuje subjektivní pocity síly, duševních schopností, snižuje pocity únavy, žízně a hladu. Při delším zneužívání drogy se objevuje chronická otrava – vzniká tzv. kokainismus. Dochází i k psychickým poruchám, objevují se halucinace, častými jsou halucinace tělové, dotýčný má pocit, že je napaden hmyzem nebo parazity, proto se škrábe po těle. Objevují se rovněž pocity pronásledování, obavy z ublížení. Zmiňovaný „crack“ má mohutnější a rychlejší nástup účinků a velmi rychle rovněž vyvolává závislost.²⁴

Kokain je omamnou látkou zařazenou na seznamu č. 1 přílohy č. 1 k Nařízení vlády č. 463/2013 Sb., o seznamech návykových látek.

2.2.3 Extáze

Extáze, zkráceně MDMA, vychází z chemického názvu 3,4methyldioxymethamfetamin, patří mezi synteticky vyráběné drogy podávané obvykle ve formě tablet či tobolek, které jsou nejrůznějších barev a jsou typické vyraženými různými znaky na svém povrchu. Tablety nebývají větší než 1 cm. Extáze se označuje jako taneční droga, droga lásky. Řadí se do skupiny amfetaminů. Účinky se přirovnávají ke kombinaci mírných halucinogenů a amfetaminů. Droga má značné stimulační účinky, takže je konzument schopen zvýšené fyzické aktivity, aniž by pociťoval odpovídající únavu. To může vést ke kolapsu organismu následkem fyzického vyčerpání. Mírné psychedelické účinky se projevují především v nárůstu empatie, příjemných pocitů a laskavosti. Největší nebezpečí zneužívání extáze je v poškození psychiky, protože jako každá stimulační droga může vyvolávat toxické psychózy, které toxikomani označují jako „stíhy“, jejichž důsledkem může být nepředvídatelnost jejich jednání a následky.²⁵

²⁴ BORNÍK, Miroslav. *Drogy: co bychom o nich měli vědět*. Praha: Themis, 2001, 31 s. ISBN 80-85821-98-2, s. 11-12.

²⁵ Ibidem.

Methyltenamfetamin (MDMA) je psychotropní látkou zařazenou na seznamu č. 4 přílohy č. 4 k Nařízení vlády č. 463/2013 Sb., o seznamech návykových látek.

2.3 Nové psychoaktivní látky

Nové psychoaktivní látky neboli substance (dále jen NPS), někdy také nazývané „designer drogy“ nebo „legal highs“, jsou chemické látky, které byly navrženy tak, aby poskytovaly účinky podobné těm z tradičních drog, jako jsou marihuana, kokain nebo extáze. Tyto látky jsou často vytvářeny tak, aby obešly existující právní předpisy o kontrole drog. Mezi klíčové informace o nových psychoaktivních látkách patří:

- rychlý vývoj - NPS se objevují rychle a často přicházejí na trh dříve, než jsou schopny být zákonem regulovány nebo zakázány. Výrobci látek upravují chemické složení tak, aby vytvářely nové varianty, které nemusí být zahrnuty v aktuálních zákonech a seznamech zakázaných látek.
- různé kategorie - NPS mohou patřit do různých kategorií, včetně syntetických kanabinoidů, kationů, psychedelik, opioidů a dalších. Každá kategorie má své specifické účinky a rizika.
- nebezpečí a rizika - používání NPS přináší značné riziko, protože mnohdy nejsou dostatečně prozkoumány v lékařských studiích. Vedlejší účinky a potenciální nebezpečí pro zdraví mohou být neznámé. Konzumenti mohou čelit nežádoucím reakcím a v extrémních případech i hospitalizaci nebo úmrtí.
- regulace - kvůli rychlému vývoji NPS je obtížné udržovat aktuálnost právních předpisů a regulací týkajících se těchto látek. Legislativci se snaží přizpůsobit rychlosti inovací na poli nových psychoaktivních látek.
- prevence - prevence užívání NPS zahrnuje osvětu o rizicích a škodlivých účincích, monitorování aktuálních trendů na trhu drog, poskytování

informací pro zdravotníky a zajištění dostupných služeb pro uživatele, kteří mohou potřebovat pomoc nebo poradenství.

- změna chemické struktury - aby se obešla legislativní omezení, mohou být NPS modifikovány v laboratořích tak, aby měly odlišnou chemickou strukturu, přestože mohou mít podobné účinky. To činí tyto látky obtížně sledovat a regulovat.²⁶

Mezi zástupce nových psychoaktivních látek například **syntetické opioidy**. Mají tu „výhodu“, že jsou nezjistitelné běžnými testy, jsou levné a dostupné. Vyznačují se velkým potenciálem co do množství účinné látky, které bývá už od jednotek miligramů. Riziko závislosti na nich je velmi vysoké, vysoké je i riziko smrtelného předávkování, vzhledem ke zmíněnému velkému potenciálu účinné látky. Do této skupiny patří zejména **fentanyl**. Jeho účinky **jsou 80x silnější než morfin** a jeho složení odpovídá syntetickému opiátu. Fentanyl se užívá v lékařství formou fentanylových náplastí, typicky při nádorových onemocnění k léčbě chronické bolesti. Fentanyl je vysoce návykový a způsobuje oba druhy závislosti. Smrtelné riziko pak představuje záměna fentanylu s heroinem, právě kvůli jeho mnohonásobně vyšší účinnosti. Fentanyl bývá na černém trhu označen jako China girl, Jackpot, Murder8, Dance fever nebo Cash. Konzumenty je užíván nitrožilně, lze jej i kouřit nebo šňupat. Po užití fentanylu nastupují pocity euforie, ale i zvracení nebo obtíže s dýcháním.²⁷

Fentanyl je omamnou látkou zařazenou na seznamu č. 1 přílohy č. 1 k Nařízení vlády č. 463/2013 Sb., o seznamech návykových látek.

Autor považuje za vhodné zmínit ještě jednoho velmi nebezpečného zástupce z této skupiny NPS, kterým je „**Krokodil**“. Účinnou látkou této substance

²⁶ Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti. *Zaostřeno č. 1/2020 Nové psychoaktivní substance*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2020. ISSN 2336-8241. [cit. 2023-10-29]. [\[online\] Dostupné z: https://www.drogy-info.cz/data/obj_files/33187/900/Zaostreno_2020-01_Nove-psychoaktivni-substance.pdf](https://www.drogy-info.cz/data/obj_files/33187/900/Zaostreno_2020-01_Nove-psychoaktivni-substance.pdf)

²⁷ Ibidem.

je **desomorfin**, který bývá vyráběn v domácích podmínkách. Droga je rozšířená a i velmi oblíbená především v Rusku, odkud se dostává do západní Evropy. Prodává se jako náhražka heroinu. Krokodil způsobuje drastické poškození kůže a měkkých tkání těla, jelikož v konečné výrobní směsi drogy je obsaženo vícero vedlejších látek, které při její výrobě vznikají, a které mohou mít za následek při dlouhodobějším užívání rozsáhlé nekrotické změny na těle konzumenta. Droga má nízké pH, kvůli kterému dochází v místě vpichu k rohovatění kůže a k následnému odlupování, což může mít za následek v krajním případě až obnažení kosti. S tím nastupuje vysoké riziko infekce a následná smrt konzumenta.²⁸ Desomorfin je omamná látka zařazená na seznamu č. 3 přílohy č. 3 k Nařízení vlády č. 463/2013 Sb., o seznamech návykových látek.

Autor v této podkapitole zmíní ještě jednu skupinu nových psychoaktivních látek, a sice syntetické kanabinoidy. Svým chemickým složením jsou podobné přírodním kanabinoidům, rovněž i jejich psychoaktivní účinky mohou být obdobné jako u THC. Některé mají však vlastnosti nepsychoaktivního kanabinoidu, který se označuje jako **cannabidiol**, známý spíše jako zkratka **CBD**. Jejich původní využití bylo pro terapeutické účely, aktuálním fenoménem je jejich cenová dostupnost a hlavně legální „náhražka“ klasické marihuany, neboť **cannabidiol není zařazen mezi omamné ani psychotropní látky** v přílohách Nařízení vlády č. 463/2013 Sb., o seznamech návykových látek. Do skupiny syntetických kanabinoidů patří např. Spice nebo K2, přičemž účinná látka je obsažena v bylinném nosiči, který se konzumuje způsobem obvyklým u marihuany, tedy kouřením. Jako aktivní složka této drogy byl identifikován 3-(2-chlorfenylacetyl)indol, označený jako JWH-203. Tyto drogy se na trhu často prodávají jako aromatické směsi s upozorněním na obalu, že nejsou určeny k inhalaci, čímž se prodejci chrání.²⁹ Zmíněná látka JWH-203 je již zařazená na seznamu č. 4 přílohy č. 4 k Nařízení vlády č. 463/2013 Sb., o seznamech návykových látek.

²⁸ Ibidem.

²⁹ Ibidem.

3 Základní trestně právní rámec drogové trestné činnosti v České republice

Charakteristickým rysem drogové trestné činnosti je její vysoká latence. To, co se uvádí v policejních statistikách nebo statistikách jiných orgánů o počtu osob, které byly za drogové trestné činy stíhány, obžalovány a odsouzeny, ukazuje, že to, co je evidováno, je pouze malou částí skutečně páchané drogové kriminality v České republice.

Podobu české legislativy v souvislosti s drogovou trestnou činností formují nejen české právní předpisy, ale také evropská legislativa a mezinárodní dokumenty tzv. protidrogové úmluvy Organizace spojených národů (dále jen OSN). Některé zde autor pouze stručně vyjmenuje:

- Jednotná úmluva o omamných látkách z roku 1961,
- Protokol o změnách Jednotné úmluvy o omamných látkách z roku 1972,
- Úmluva o psychotropních látkách z roku 1971,
- Úmluva OSN proti nedovolenému obchodu s omamnými a psychotropními látkami z roku 1988, které jsou uváděné v období po druhé světové válce.³⁰

Mezi evropské právní předpisy po vstupu České republiky do Evropské unie autor vyhledal následující:

- Rámcové rozhodnutí Rady 2004/757/SVV ze dne 25. října 2004, kterým se stanoví minimální ustanovení týkající se znaků skutkových podstat trestných činů a sankcí v oblasti nedovoleného obchodu s drogami,³¹

³⁰ Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti. *Zaostřeno na drogy č.4/2005*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2005. ISSN 1214-1089. [cit. 2023-11-29]. [\[online\]](https://www.drogy-info.cz/data/obj_files/4624/595/Zaostreno%20200504.pdf) Dostupné z: https://www.drogy-info.cz/data/obj_files/4624/595/Zaostreno%20200504.pdf

³¹ EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie. *Rámcové rozhodnutí Rady 2004/757/SVV ze dne 25. října 2004*. [cit. 2023-11-29]. [\[online\]](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32004F0757) Dostupné: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32004F0757>

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 273/2004 ze dne 11. února 2004 o prekursorech drog,³² Nařízení Rady (ES) č. 111/2005 ze dne 22. prosince 2004, kterým se stanoví pravidla pro sledování obchodu s prekursory drog mezi Společenstvím a třetími zeměmi,³³

- Nařízení Komise (ES) č. 1277/2005 ze dne 27. července 2005, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 273/2004 o prekursorech drog a k nařízení Rady (ES) č. 111/2005, kterým se stanoví pravidla pro sledování obchodu s prekursory drog mezi Společenstvím a třetími zeměmi.³⁴

Autor považuje za důležité, aby se právní předpisy soustředily na snižování nabídky drog, s tím související snižování poptávky po nich a současně musí apelovat na minimalizaci rizik spojených s užíváním drog. Neustále jsou vedeny diskuze o tom, jaká jednání lze považovat za nezákonné nakládání s OPL, za jakých podmínek a zda se takové jednání může označit za trestný čin a v neposlední řadě jak nejhodněji potrestat jeho pachatele.

V této práci se bude autor zabývat primárně jen zákonem č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, známý též jako tabákový zákon, zákonem č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákon, zákonem č. 272/2013 Sb., o prekursorech drog,

³² EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie. *Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 273/2004 ze dne 11. února 2004 o prekursorech drog.* [cit. 2023-11-29]. [\[online\]](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX:02004R0273-20210113) Dostupné: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX:02004R0273-20210113>

³³ EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie. *Nařízení Rady (ES) č. 111/2005 ze dne 22. prosince 2004, kterým se stanoví pravidla pro sledování obchodu s prekursory drog mezi Společenstvím a třetími zeměmi.* [cit. 2023-11-29]. [\[online\]](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX%3A32005R0111) Dostupné: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX%3A32005R0111>

³⁴ EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie. *Nařízení Komise (ES) č. 1277/2005 ze dne 27. července 2005, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 273/2004 o prekursorech drog a k nařízení Rady (ES) č. 111/2005, kterým se stanoví pravidla pro sledování obchodu s prekursory drog mezi Společenstvím a třetími zeměmi.* [cit. 2023-11-29]. [\[online\]](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex%3A32005R1277) Dostupné: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex%3A32005R1277>

Nařízením vlády č. 463/2013 Sb., o seznamech návykových látek a zákonem č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

3.1 Zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek

Předmět zákona je vymezen v úvodním § 1 jako *„opatření k ochraně před škodami působenými užíváním návykových látek a působnost správních úřadů a dalších územních samosprávných celků při přijímání a provádění opatření dle tohoto zákona“*. Zákonná opatření se nejvýznamněji dotýkají tabákových výrobků podle § 2 písmena b) citovaného zákona, kuřáckých pomůcek podle § 2 písmena c) citovaného zákona, bylinných výrobků určených ke kouření ve smyslu § 2 písmena d) zákona), elektronických cigaret ve smyslu § 2 písmena e) citovaného zákona a alkoholických nápojů ve smyslu § 2 písmena f) citovaného zákona, a další opatření uvedená v písmenech g-q) citovaného zákona, jež upravují podmínky prodeje (zde platí zákaz prodeje uvedených výrobků osobám mladších 18 let za současné povinnosti prodejce tuto skutečnost ověřovat), vymezují místa zákazu požívání těchto látek, určují, co se rozumí orientačním a odborným vyšetřením, a další, která zde nebudou dále interpretována. Vyjma citovaných pojmů též vymezuje pojem návykové látky v ustanovení § 2 písmene a), však odlišně od trestního zákoníku a zákona o návykových látkách, jak již bylo uváděno v kapitole 1.3 této práce.

Zákon dále stanovuje zákaz prodeje alkoholických nápojů *„osobě zjevně ovlivněné alkoholem nebo jinou návykovou látkou“*. Toto pravidlo se však nevztahuje na prodej tabákových výrobků, kuřáckých pomůcek a bylinných výrobků určených ke kouření. V zákoně je sice vymezena pravomoc vyšetření na přítomnost alkoholu nebo jiné návykové látky v těle, avšak nevztahuje se na prodávající, kteří tak nemají žádnou pravomoc ke zjištění takové skutečnosti. Autor zde považuje za vhodné zmínit, že pravomoc ve smyslu § 2 písmene m) citovaného zákona, mají mimo jiné i úředníci Probační a mediační služby, kteří mohou požadovat orientační vyšetření moči za účelem zjištění obsahu alkoholu nebo jiné návykové látky v těle.

Nutno ještě zmínit ustanovení § 19 citovaného zákona, které zakazuje požívat alkoholické nápoje a jiné návykové látky „osobě, která vykonává činnost, při níž by mohla ohrozit život nebo zdraví jiné osoby nebo poškodit majetek, nebo ve vztahu k níž jiný právní předpis stanoví zákaz požívat alkohol nebo užívat jiné návykové látky, nesmí požívat alkoholické nápoje nebo užívat jiné návykové látky při výkonu této činnosti nebo před jejím vykonáváním“. Ustanovení § 21 citovaného zákona vymezuje okruh osob oprávněných vyzvat osobu k podrobení se orientačnímu nebo odbornému lékařskému vyšetření. Sem jsou zařazeni mimo jiné příslušníci Policie ČR, Vojenské policie, Vězeňské služby, ale i zmiňovaní úředníci Probační a mediační služby.

Jako poslední autor považuje za vhodné zde uvést protidrogovou politiku ve smyslu *Hlavy VII citovaného zákona*, kterou dle tohoto zákona provádí vláda na národní úrovni a „za tímto účelem vláda přijímá nejméně jednou za 10 let *Národní strategii protidrogové politiky*, v níž stanoví cíle a opatření směřující ke snížení škod působených návykovými látkami a návykovým chováním“. Vláda a ministerstva se podílejí na zajištění stanovených opatření v národní strategii protidrogové kriminality. Výsledný vzniklý dokument stanovuje cíle snížení drogové kriminality, obsahuje aktuální statistiky, vyhodnocení úspěšnosti některých opatření, případně stanovuje další opatření.³⁵

3.2 Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách

Tento právní předpis je implementací směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/34/ES ze dne 22. června 1998. Jeho předmět je vymezen v § 1, kde jednak stanovuje podmínky zacházení s návykovými látkami, jejich vývoz, dovoz a tranzitní operace s nimi. Dále upravuje „*zacházení s přípravky obsahujícími návykovou látku, s přípravky obsahující návykovou látku a uvedenou látku kategorie 1 podle přímo použitelného předpisu Evropské unie upravujícího prekursorů drog (dále jen „uvedená látka kategorie 1“) a léčivými přípravky obsahujícími uvedenou látku kategorie 1, jejich vývoz, dovoz a tranzitní operace*

³⁵ Zákon č. 65/2017 Sb. [cit. 2023-11-29]. [\[online\]](https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2017-65) Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2017-65>.

s nimi“, upravuje též „pěstování máku, konopí, koky a vývoz, dovoz a zneškodňování makoviny“.

V ustanovení § 2 písmeno a) zákon upravuje, co se rozumí návykovými látkami, tedy „omamné látky a psychotropní látky přírodního nebo syntetického původu, které mají psychoaktivní účinky a současně jsou uvedeny v některé z příloh č. 1 - 7 nařízení vlády o seznamu návykových látek, s výjimkou látky konopí extrakt a tinktura, která obsahuje nejvýše 1 % látek ze skupiny tetrahydrokanabinolů a splňuje podmínku bezpečnosti podle zákona o obecné bezpečnosti výrobků“, dále co se rozumí makovinou, kvetoucím konopím, konopím pro léčebné účely, technickým konopím, produkcí konopí, extraktem z konopí, keřem koky a vývozem a dovozem a vývozem návykových látek, včetně přípravků a makovin je obsahujících.

Autor považuje za podstatné zde zmínit konkrétněji, co je myšleno přípravkem ve smyslu § 2 písmeno b) zákona, a sice že se jím rozumí směs v jakémkoli fyzikálním stavu, který obsahuje návykovou látku nebo návykovou látku a uvedenou látku kategorie 1 nebo léčivý přípravek obsahující uvedenou látku kategorie 1. Společně s výčtem omamných a psychotropních látek se seznam vybraných přípravků přemístil do nařízení č. 463/2013 Sb., konkrétně do přílohy č. 8.

Povolení k zacházení s návykovými látkami upravuje § 4, který říká, že „k zacházení s návykovými látkami a přípravky třeba povolení k zacházení, nestanoví-li tento zákon dále jinak“. Zákon je dále v tomto směru vymezen negativně, přičemž stanovuje konkrétní výjimky, kdy a pro jaké účely povolení k zacházení s návykovými látkami není vyžadováno.

Povolení k zacházení vydává ve smyslu § 8 tohoto zákona Ministerstvo zdravotnictví. Subjekt žádající o povolení k zacházení musí splnit všechny zákonem stanovené podmínky. Povolení k zacházení opravňuje pouze k činnostem v něm uvedeným, pakliže se jedná o výrobu návykových látek nebo přípravků, může být stanoven nejvyšší přípustný objem. K žádosti, pakliže se jedná o výrobu návykové látky nebo přípravku, je nutno doložit technologický

postup zamýšlené výroby. Povolení k zacházení je vydáváno na dobu určitou, nejvýše na dobu 5 let. Vydané povolení k zacházení je v nepřevoditelné.

Zákon dále v § 12 upravuje obchodování s návykovými látkami a to tak, že „*návykové látky a přípravky mohou být předány nebo prodány pouze osobám, které jsou oprávněny k zacházení s nimi*“. Subjekt může být oprávněn k zacházení na základě předpisu vydaného oprávněnou osobou, kterou je lékař, který je povinen dodržet zákonnou formu předpisu.

Často je zneužíváno toho, že osoba oprávněná na základě lékařského předpisu disponuje s návykovými látkami, avšak nemusí všechny látky spotřebovat, jejich zbylou část podle zákona nezlikviduje, ale nabídne je jiné osobě, která nemá takový předpis, aby s látkami mohla zacházet. Takové jednání je společensky škodlivé a při individuálním posouzení by se mohlo jednat i o trestný čin nedovolené výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 trestního zákoníku nebo o šíření toxikomanie podle § 287 trestního zákoníku.

Zákon v Hlavě III vymezuje způsobilost k zacházení s návykovými látkami a přípravky, kterou rozděluje na obecnou, zdravotní a odbornou. Obecná způsobilost vyžaduje bezúhonnost fyzické osoby, způsobilost k právním úkonům a věk starší 18 let. Tyto podmínky musí být splněny kumulativně. Zdravotní způsobilost vymezuje, že činnosti, pro které je vyžadováno povolení k zacházení, nebo při kterých lze přijít do přímého styku s látkami a přípravky, nesmějí vykonávat fyzické osoby, v jejichž těle je přítomna návyková látka, pokud se ovšem nejedná o látku vydanou na lékařský předpis z důvodu léčby. Odbornou způsobilostí se ve smyslu tohoto zákona rozumí fyzická osoba, která absolvovala magisterské studium v jedné z oblastí taxativně vymezených v ustanovení § 19 tohoto zákona.

Zákon dále speciálně upravuje některá pravidla pro konopí, koku, mák setý a makovinu. Stanovuje především podmínky pro pěstování rostlin a ohlašovací povinnost.

V hlavě VII zákona je upravena kontrola dodržování povinností vyplývajících ze zákona, kterou ve smyslu § 34 tohoto zákona provádějí „inspektoři“. Jimi jsou pověřeni zaměstnanci Ministerstva zdravotnictví, Státního ústavu pro kontrolu léčiv, krajů zařazení do krajského úřadu, Veterinárního ústavu, dále příslušníci Policie ČR nebo Celní správy ČR. Zákon upravuje postup jejich kontrolní činnosti, jejich práva a povinnosti.

Zákon v hlavě VIII upravuje přestupky, kterých se může dopustit právnická a podnikající fyzická osoba, ale i fyzická osoba. Za konkrétní přestupek zákon stanovuje konkrétní správní trest. Tresty jsou stanoveny rozdílně pro právnické osoby (fyzické osoby podnikající), a pro osoby fyzické. V § 39 odstavec 1 a 2 zákona jsou charakterizovány přestupky fyzických osob. Autor zde ještě uvede, dle jeho názoru, nejvíce páchané přestupky fyzickými osobami podle § 39 odstavec 2 tohoto zákona, tím, že:

„a) neoprávněně přechovává návykovou látku v malém množství pro vlastní potřebu,

b) neoprávněně pěstuje pro vlastní potřebu v malém množství rostlinu nebo houbu obsahující návykovou látku, nebo

*c) umožní neoprávněné požívání návykových látek osobě mladší 18 let, nejde-li o čin přísněji trestný“.*³⁶

3.3 Nařízení vlády č. 463/2013 Sb., o seznamech návykových látek

Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách, zmocnil Vládu, aby stanovila nařízením seznam návykových látek, který obsahuje přílohy č. 1 - 7, respektive existuje i příloha č. 8, která vymezuje seznam vybraných přípravků. S účinností k 1. 1. 2014 jsou seznamy návykových látek uvedeny v nařízení vlády č. 463/2013 Sb., o seznamech návykových látek. Se vznikem nových látek

³⁶ Zákon č. 167/1998 Sb. [cit. 2023-12-06]. [\[online\]](https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1998-167) Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1998-167>.

a substancí bylo nařízení v souvislosti se zařazením nových látek několikrát novelizováno. Po novelizaci nařízení ze dne **1. 8. 2023 je pod legislativní kontrolou zařazeno celkem 794 látek**, z toho při novelizaci nařízení ze dne 1. 7. 2022 bylo zařazeno celkem 282 převážně nových psychoaktivních látek a při novelizaci 1. 8. 2023 byly do přílohy č. 3 pod kategorii omamných látek zařazeny další tři nové substance, a sice Brorfin, Etonitazepyn, Protonitazen.³⁷

V únoru 2024 vláda České republiky navrhovala v důsledku nebezpečného užívání nových syntetických drog zařazení na seznam návykových látek hexahydrokanabinol (HHC), hexahydrokanabinol-O-acetát (HHC-acetát, HHC-O) a tetrahydrokanabiforol (THCP), a to do přílohy č. 4, k čemuž má dojít s účinností od 1. března 2024. Situace vyžadovala rychlou regulaci, protože tyto látky vedly k předávkováním zejména u dětí a mladistvých. Opatření by zamezilo jejich volnému prodeji a minimalizovalo riziko ohrožení veřejného zdraví.³⁸

3.4 Zákon č. 272/2013 Sb., o prekursorech drog

Definice prekursoru byla až do 31. 12. 2013, kdy došlo k novelizaci zákonem č. 273/2013 Sb., obsažena v zákoně o návykových látkách č. 167/1998 Sb., konkrétně v § 2 písmeno c). Do novely zákonem č. 74/2006 Sb. zákon o návykových látkách obsahoval též přílohy č. 9 - 11, které vymezovaly konkrétní prekursory a pomocné látky. Novela č. 273/20163 Sb. byla přijata v důsledku právních předpisů Evropské unie a závazku České republiky jako členského státu provádět harmonizaci vnitrostátních předpisů s evropskou legislativou, zejména pak s ohledem na právní předpisy EU, kterými jsou Nařízení Evropského parlamentu a Rady ES č. 273/2004 ze dne 11. 2. 2004, o prekursorech drog a Nařízení Rady ES č. 111/2005 ze dne 22. 12. 2004, kterým se stanoví pravidla pro sledování obchodu s prekursory drog mezi Unii

³⁷ Nařízení vlády č. 228/2023 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 463/2013 Sb., o seznamech návykových látek, ve znění pozdějších předpisů [cit. 2023-12-11]. [\[online\]](https://www.aspi.cz/products/lawText/1/100885/1/2) Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/100885/1/2>.

³⁸ Návrh nařízení vlády, kterým se mění nařízení vlády č. 463/2013 Sb., o seznamech návykových látek, ve znění pozdějších předpisů [cit. 2024-02-15]. [\[online\]](https://www.zakonyprolidi.cz/monitor/7855529.htm) Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/monitor/7855529.htm>.

a třetími zeměmi. Tato nařízení byla do české legislativy provedena právě zákonem č. 272/2013 Sb., o prekursorech drog. Nutno dodat, že ani v tomto přijatém zákoně nelze definici prekursoru drog nalézt, obsahuje ji právě nařízení Evropského parlamentu a Rady ES o prekursorech drog, jak bylo již definováno v kapitole 1.3 této práce.

Zákon o prekursorech drog upravuje mj. vývoz a dovoz prekursorů, jejich skladování či nutnost licence a registrace pro zacházení s nimi. Ani v tomto zákoně však nenalezneme, co oním prekurem je a není. Abych byl tedy přesný, § 1 písm. a) zákona o prekursorech drog rozvíjí legislativní zkratku prekursorů tak, že se jedná o uvedenou látku kategorie 1, 2 nebo 3, neuvedenou látku nebo výchozí nebo pomocnou látku. Cestou k poznání těchto dílčích pojmů jsou evropská nařízení, která tvoří páteř tuzemské úpravy prekursorů. Konkrétně se jedná nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 273/2004 z 11. února 2004 o prekursorech drog a nařízení Rady (ES) č. 1111/2005 z 22. prosince 2004, kterým se stanoví pravidla pro sledování obchodu s prekurem drog mezi Společenstvím a třetími zeměmi. Tato nařízení jsou primárním zdrojem evropské úpravy prekursorů a jejich přílohy obsahují konkrétní výčty.³⁹

3.5 Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

Trestní zákoník zařazuje drogové trestné činy (tj. primární drogovou kriminalitu) mezi trestné činy obecně nebezpečné, které tvoří hlavu VII jeho zvláštní části. Primární drogové trestné činy jsou ty trestné činy, jimiž je porušována příslušná drogová legislativa a související právní předpisy z okruhu regulace nakládání s omamnými a psychotropními látkami. Jedná se o pět trestných činů, konkrétně o nedovolenou výrobu a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283, přechovávání omamné a psychotropní látky a jedy podle § 284, nedovolené pěstování rostlin obsahujících omamnou nebo psychotropní

³⁹ Zákon č. 272/2013 Sb. [cit. 2023-12-11]. [\[online\]](https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2013-272) Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2013-272>.

látku podle § 285, výrobu a držení předmětu k nedovolené výrobě omamné a psychotropní látky a jedy podle § 286 a šíření toxikomanie podle § 287.⁴⁰

Mezi jednotlivými drogovými trestnými činy lze spatřovat určitou druhovou shodnost, a to zejména při pohledu na objekt, subjekt a subjektivní stránku skutkové podstaty drogových trestných činů.

Jak již bylo řečeno, drogové trestné činy jsou v rámci systematiky zvláštní části trestního zákoníku řazeny mezi trestné činy obecně nebezpečné, přesněji mezi trestné činy obecně ohrožující. Objektem trestných činů obecně se rozumí právní hodnoty a zájem chráněný trestním zákoníkem, pro jehož ochranu byly dané trestné činy přijaty. U drogových trestných činů je **objektem** zejména ochrana společnosti a jednotlivce před riziky závislostními, ekonomickými, sociálními a zdravotními, které vznikají vlivem nezákonného a nekontrolovaného nakládání s omamnými a psychotropními látkami, s přípravky takové látky obsahujícími a s jedy a prekursory.⁴¹

Objektivní stránkou drogových trestných činů se rozumí činy spáchané jednáním ve formě konání, tedy se nazývají komisivními trestnými činy. Z hlediska následku, který je jedním z obligatorních znaků objektivní stránky trestného činu, se pak jedná o činy ohrožovací.

Subjektivní stránkou trestného činu se rozumí míra zavinění. Toto kritérium pak obecně trestné činy rozděluje na úmyslné a nedbalostní. Spáchání trestného činu v úmyslné formě zavinění je zakotveno v § 15 trestního zákoníku, které říká, že trestný čin je spáchán úmyslně jestliže:

a) pachatel věděl, že svým jednáním může ohrozit nebo porušit hodnotu či zájem chráněný trestním zákoníkem, a toto ohrožení či porušení způsobit chtěl – jedná se o tzv. **úmysl přímý**, anebo

⁴⁰ GŘIVNA, Tomáš, SCHEINOST, Miroslav, ZOUBKOVÁ, Ivana a kol. *Kriminologie*. 5. vyd., Praha: Wolters Kluwer, 2019, 588 s. ISBN 978-80-7598-554-5, s. 380-381.

⁴¹ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní právo hmotné*. 7., přeprac. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014, 1000 s. ISBN 978-80-7478-616-7, s. 808.

b) pachatel sice věděl, že svým jednáním může ohrozit nebo porušit hodnotu či zájem chráněný trestním zákoníkem, a v případě, že k tomuto následku vzniklého jeho jednáním dojde, byl s tímto srozuměn či smířen – jedná se o tzv. **úmysl nepřímý**.⁴²

U drogových trestných činů se z hlediska subjektivní stránky skutkových podstat jedná vždy o úmyslné zavinění, a proto se autor nebude dále zabývat nedbalostní formou spáchání trestného činu. Nutno dodat, že ve smyslu § 13 trestního zákoníku je k trestní odpovědnosti za trestný čin potřeba úmyslného zavinění, není-li výslovně stanoveno, že postačí zavinění z nedbalosti.

Subjekt, tedy pachatel, je posledním obligatorním znakem skutkové podstaty trestného činu. U drogových trestných činů může být pachatelem kdokoliv, bez jakýchkoli zvláštních vlastností či postavení. Podstatný je ovšem fakt, že drogových trestných činů se může dopustit vedle fyzické osoby i osoba právnická. Podle zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim (dále jen TOPO), účinného od 1. 1. 2012, nemohla být právnická osoba pachatelem trestného činu podle § 286 a § 287 trestního zákoníku, ovšem v důsledku novelizace zákonem č. 183/2016 Sb., s účinností od 1. 12. 2016 došlo ke změně ustanovení § 7 TOPO, kde byl doposud uveden taxativní výčet trestných činů, kterých se mohla právnická osoba dopustit. Novelizací došlo ke změně na negativní výčet, tedy vyjmenování trestných činů, pro které není dána trestní odpovědnost právnické osoby. Vlivem této novelizace došlo k rozšíření trestní odpovědnosti právnické osoby i pro zbývající drogové trestné činy.⁴³

Než autor přistoupí k rozboru jednotlivých trestných činů, je třeba zde uvést také definici pojmu „**množství větší než malé**“, se kterým se pracuje v rámci skutkových podstat trestných činů přechovávání omamné a psychotropní látky

⁴² Ibidem, s. 187.

⁴³ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní odpovědnost právnických osob: komentář*. 2. vydání. Beckova edice komentované zákony. Praha: C.H. Beck, 2018, 992 s. ISBN 978-80-7400-592-3, s. 142.

a jedu podle § 284 trestního zákoníku a trestného činu nedovolené pěstování rostlin obsahujících omamnou nebo psychotropní látku podle § 285 trestního zákoníku. K tomuto pojmu se vyjadřovalo již mnoho soudů ve svých rozhodnutích, které zde autor nehodlá obšírně rozebírat, neboť jsou lehce dohledatelné ve veřejných zdrojích. Aktuálně ke dni zpracování této závěrečné práce je stále platné rozhodnutí Nejvyššího soudu, který vydal za účelem sjednocení dosavadní judikatury v dané oblasti stanovisko sp. zn. **Tpjn 301/2013**. Stanovisko obsahuje přílohu, která stanovuje hodnoty omamných látek, psychotropních látek a přípravků je obsahujících pro účely trestního zákoníku. Je důležité zmínit, že množství větší než malé se určuje podle provedeného kvantitativního a kvalitativního rozboru dané zajištěné látky, tedy pro trestnost činu je podstatné množství účinné látky obsažené v celkovém množství zajištěné látky. Autor si dovoluje konstatovat, že policejní orgány, konající úkony v trestním řízení při stanovení konkrétní právní kvalifikace trestného činu, u kterých je třeba porovnat množství omamné nebo psychotropní látky, se kterou je neoprávněně nakládáno, vycházejí právě z tabulky v příloze stanoviska Tpjn 301/2013.

V souvislosti s tím je nutno ještě konstatovat, že stanovené hodnoty v příloze citovaného stanoviska považované za množství větší než malé současně tvoří výchozí úroveň pro další trestním zákoníkem předpokládané hranice, zejména ve smyslu § 283 odstavec 2 písmena c), d), odstavec 3 písmena c), d) a ve smyslu § 284 odstavce 3, 4 trestního zákoníku. „Větším rozsahem“ je podle této judikatury desetinásobek množství „většího než malého“. „Značným rozsahem“ je desetinásobek takto určeného většího rozsahu a „velkým rozsahem“ je pak desetinásobek takto určeného značného rozsahu.⁴⁴

Ze shora uvedených skutečností potom vyplývá, že pokud množství omamné nebo psychotropní látky u pachatele, který zaviněně přechovával takovou látku

⁴⁴ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 13. 03. 2014 sp. zn. Tpjn 301/2013 k výkladu pojmu „množství větší než malé“ u omamných a psychotropních látek a přípravků je obsahujících [cit. 2023-12-15]. [\[online\]](https://www.zakonyprolidi.cz/judikat/nscr/tpjn-301-2013) Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/judikat/nscr/tpjn-301-2013>.

pro vlastní potřebu, nedosáhne „množství většího než malého“, bude se při splnění všech ostatních zákonných znaků jednat o přešupek proti zákonu o návykových látkách podle § 39 odstavec 2, neboť neoprávněně přechovával v malém množství pro svoji potřebu omamnou nebo psychotropní látku. Tomuto tématu se již autor věnoval v kapitole 3.2 této práce.

Autor zde v krátkosti zmíní pouze nález Ústavního soudu ze dne 27. dubna 2021 sp. zn. **PI. ÚS 98/20**, který řešil na návrh Okresního soudu v Chrudimi otázku „množství větší než malé“ zejména v souvislosti s kriminalizací uživatelského pěstování a přechovávání marihuany. Navrhovatel argumentoval tím, že v kauzách je nutné škodlivost jednání stanovovat složitým postupem, jehož závěrem je údaj o obsahu účinné látky THC, přičemž policie musí rostliny konopí dosušovat a následně analyzovat množství účinné látky. Právní kvalifikace je dle judikatury zvažována až následně podle laboratorních výsledků, které obviněný pěstitel dopředu nezná a nemůže tedy ani s jistotou vědět, zda bude či nebude postižen, přičemž je nutné brát v potaz i další okolnosti případu.

Navrhovatel dále argumentoval tím, že napadené ustanovení § 289 odstavec 3 trestního zákoníku je postaveno na stejných základech jako ustanovení § 289 odstavec 2 trestního zákoníku, které bylo nálezem sp. zn. PI. ÚS 13/12 zrušeno pro neústavnost. Ústavní soud v argumentační linii navázal na nález sp. zn. PI. ÚS 13/12, kde se taktéž zabýval prolomením zásady nullum crimen sine lege obsaženým v čl. 39 Listiny základních práv a svobod. Plénum Ústavního soudu tedy nálezem sp. zn. PI. ÚS 98/20 zrušilo tu část trestního zákoníku, podle které vláda stanovila, jaké rostliny považuje za omamné látky, a určila trestné množství, tedy konkrétně zrušil část ustanovení paragrafu 289 odstavec 3 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku.

Ústavní soud současně se zrušením paragrafu 289 odstavec 3 trestního zákoníku rozhodl i o zrušení § 2 a přílohy č. 2 nařízení vlády č. 455/2009 Sb., kterým se pro účely trestního zákoníku stanoví, které rostliny a houby se považují za rostliny a houby obsahující omamnou nebo psychotropní látku a jaké je jejich množství větší než malé ve smyslu trestního zákoníku, ve znění nařízení vlády č. 3/2012 Sb. Znění § 289 odst. 3 trestního zákoníku před nálezem sp. zn.

Pl. ÚS 98/20 bylo, že „Vláda nařízením stanoví, které rostliny nebo houby se považují za rostliny a houby obsahující omamnou nebo psychotropní látku podle § 285 a jaké je jejich množství větší než malé ve smyslu § 285.“ Ustanovení § 289 odstavce 3 trestního zákoníku po nálezu sp. zn. Pl. ÚS 98/20 zní, že „Vláda nařízením stanoví, které rostliny nebo houby se považují za rostliny a houby obsahující omamnou nebo psychotropní látku podle § 285.“ Zákonný výklad pojmu „množství větší než malé“ se tak ode dne vyhlášení ve Sbírce zákonů řídí obsáhlou judikaturou obecných soudů. Citovaný náleží Ústavního soudu lze uplatnit pouze do budoucna z důvodu zajištění vyšší právní jistoty. Chrudimský soud navrhoval zrušení vícero ustanovení, avšak jak je uvedeno výše, Ústavní soud mu vyhověl jen částečně. Pojem „množství větší než malé“ tak v zákoně zůstává i nadále. Z nálezu dále plyne, který orgán má pravomoc k vydání právního předpisu upravujícího množství rostlin a hub obsahujících omamnou nebo psychotropní látku a v jaké formě má být tento předpis vydán.⁴⁵

Autor má za to, že hodnoty množství většího než malého je do budoucna třeba vyřešit řádnou legislativou, nikoliv „jen“ soudními judikáty. Za současného trendu vzniku stále nových syntetických drog, není dle autorova názoru možné, aby množství větší než malé u takovýchto látek bylo řešeno pouze judikaturou.

3.5.1 Trestný čin nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 trestního zákoníku

Trestní zákoník vymezuje skutkové podstaty tohoto trestného činu takto:

„(1) Kdo neoprávněně vyrobí, doveze, vyveze, proveze, nabídne, zprostředkuje, prodá nebo jinak jinému opatří nebo pro jiného přechovává omamnou nebo psychotropní látku, přípravek obsahující omamnou nebo psychotropní látku, prekursor nebo jed, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let nebo peněžitým trestem.

⁴⁵ Nález Ústavního soudu ze dne 27. 04. 2021 sp. zn. Pl. ÚS 98/20 [cit. 2023-12-15]. [\[online\]](https://www.usoud.cz/fileadmin/user_upload/Tiskova_mluvci/Publikovane_nalezky/2021/18._tyden/Pl._US_98_20_na_web.pdf)
Dostupné: https://www.usoud.cz/fileadmin/user_upload/Tiskova_mluvci/Publikovane_nalezky/2021/18._tyden/Pl._US_98_20_na_web.pdf.

(2) Odnětím svobody na dvě léta až deset let nebo propadnutím majetku bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1

a) jako člen organizované skupiny,

b) ač byl za takový čin v posledních třech letech odsouzen nebo potrestán,

c) ve značném rozsahu nebo

d) ve větším rozsahu vůči dítěti nebo v množství větším než malém vůči dítěti mladšímu patnácti let.

(3) Odnětím svobody na osm až dvanáct let nebo propadnutím majetku bude pachatel potrestán,

a) způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 těžkou újmu na zdraví,

b) spáchá-li takový čin v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného značný prospěch,

c) spáchá-li takový čin ve velkém rozsahu nebo

d) spáchá-li takový čin ve větším rozsahu vůči dítěti mladšímu patnácti let.

(4) Odnětím svobody na deset až osmnáct let nebo propadnutím majetku bude pachatel potrestán,

a) způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 těžkou újmu na zdraví nejméně dvou osob nebo smrt,

b) spáchá-li takový čin v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného prospěch velkého rozsahu nebo

c) spáchá-li takový čin ve spojení s organizovanou skupinou působící ve více státech.

(5) Příprava je trestná.“

Objektem tohoto trestného činu je zájem na ochraně společnosti a lidí proti možnému ohrožení, které vyplývá z nekontrolovaného nakládání s jedy, omamnými a psychotropními látkami, přípravky obsahujícími omamnou nebo psychotropní látku a prekursory.⁴⁶

Co se rozumí pod pojmy omamná nebo psychotropní látka, přípravek, který ji obsahuje, a prekursor, a jak jsou tyto látky zakotveny v legislativě, bylo již vysvětlováno v předchozích kapitolách.

Pod pojmem **neoprávněně vyrobí**, se rozumí nejen průmyslová nebo řemeslná výroba, ale také jiné zhotovení nebo vytvoření omamné nebo psychotropní látky, přípravku obsahujícího omamnou nebo psychotropní látku, prekursoru nebo jedu neoprávněnou osobou a jedná se o jakýkoli proces, kromě produkce, který umožňuje získání některé z uvedených látek, přičemž zahrnuje rovněž čištění a přeměnu těchto látek v jiné takové látky. V praxi to je především chemická výroba takových látek ze základních chemikálií, léčiv nebo přírodních surovin. Trestná je i výroba látky pro vlastní potřebu. Pouhé vypěstování takových rostlin, které slouží k nedovolené výrobě jedu, omamné nebo psychotropní látky, by se v případě, že by pachatel pěstoval takovou rostlinu pro vlastní potřebu v množství větším než malém, jednalo o trestný čin nedovoleného pěstování rostlin obsahujících omamnou nebo psychotropní látku podle § 285. O trestný čin podle § 283 odstavce 1 by v případě pěstování takové rostliny šlo jen tehdy, pokud by si pachatel takovou rostlinu vypěstoval nejen pro vlastní potřebu, ale její pěstování by bylo určeno i pro další konzumenty, pro její prodej a distribuci. Samotné pěstování rostliny konopí pak nelze spojovat s pojmem výroba omamné nebo psychotropní látky, o výrobu, by mohlo jít v případě, když by byla rostlina konopí klizena a následně došlo k jejímu neoprávněnému zpracování v procesu, v němž by jako vstupní komponent byla dále upravována, a to buď do stavu způsobilého již ke spotřebě jakožto marihuana, anebo k získání psychotropní látky (THC). Zákon požaduje, aby pachatel takovou látku vyrobil, bylo by možno případy, kdy pěstování rostliny konopí sice směřovalo

⁴⁶ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní právo hmotné*. 7., přeprac. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014, 1000 s. ISBN 978-80-7478-616-7, s. 810.

k uskutečnění výroby, avšak z nějakých důvodů k ní nedošlo, podle okolností posoudit jako pokus, eventuálně přípravu trestného činu podle § 283.⁴⁷

Dovozem se rozumí přeprava zboží majícího původ v cizozemí na území České republiky. **Vývoz** je naopak přeprava zboží původem z České republiky na území cizího státu. **Průvozem** je pouze převoz zboží z cizího státu na území jiného cizího státu skrze území České republiky. V případech dovozu, vývozu či průvozu OPL a jedů zákon nevyžaduje minimální četnost takových transportů, ani nestanovuje minimální množství OPL či jedů, jejichž neoprávněné přemísťování je trestné. Pro trestní odpovědnost není rovněž podstatná skutečnost, zda pachatel takto činí pro sebe nebo pro jiného.⁴⁸

Neoprávněný dovoz, vývoz a průvoz je ten, který je zejména v rozporu s ustanovením § 20-22 zákona o návykových látkách. Zákon stanovuje, že tranzit OPL smí být uskutečněn na základě vývozního povolení uděleného státem původu. Povinnost udělení povolení k dovozu, vývozu povoluje Ministerstvo zdravotnictví. Bez splnění zákonem stanovených podmínek pro udělení povolení a vydání povolení pro vývoz, dovoz a průvoz omamné, psychotropní látky, přípravku obsahujícího omamnou nebo psychotropní látku, perkursoru nebo jedu, je vývoz, dovoz a průvoz uvedených látek neoprávněný.⁴⁹

Dalšími právními předpisy upravujícími oprávněnost dovozu, vývozu a průvozu OPL, přípravků tyto látky obsahujících, prekursorů či jedů, jsou zákon o prekursorech, zákon o chemických látkách, zákon o léčivech, nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES), č. 273/2004, o prekursorech drog, nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES), č. 111/2005, kterým se stanoví pravidla pro sledování obchodu s prekursory drog mezi Unií a třetími zeměmi, a další. Pro stanovení nezákonné distribuce prekursorů podle judikatury Nejvyššího

⁴⁷ Ibidem, s. 814.

⁴⁸ DRAŠTÍK, Antonín, FREMR, Robert, DURDÍK, Tomáš, RŮŽIČKA, Miroslav, SOTOLÁŘ, Alexander a kol.. *Trestní zákoník. Komentář II. díl*. Praha: Wolters Kluwer, 2015, 3264 s. ISBN 978-80-7478-790-4, s. 2304.

⁴⁹ Ibidem.

soudu nelze aplikovat nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 111/2005, kterým se stanoví pravidla pro sledování obchodu s prekursory drog mezi Uníí a třetími zeměmi, neboť toto nařízení upravuje pouze legální obchod s prekursory, nikoli nelegální obchod a přesun drog. Z tohoto důvodu bude možné na neoprávněný dovoz, vývoz a průvoz prekursorů výlučně aplikovat vnitrostátní právní úpravu.⁵⁰

Pojmy **neoprávněně nabídne, zprostředkuje, prodá**, je stanoveno, že nabídka může být jednorázová nebo opakovaná. Takovým jednáním je především psychický postoj osoby uvedenou látku nabídnout, ať již za úplatu nebo jako dar. Nabídka nemusí být výslovně řečena, stačí konkludentní návrh. Pro dokonání trestného činu není potom významné, zda druhá osoba takovou nabídku akceptuje. Při zprostředkování jde nejen o fyzické zprostředkování samotné látky, ale rovněž o zprostředkování kontaktu s osobou, která s těmito látkami disponuje, popřípadě je schopna zprostředkovat jejich dodání. Pojmem prodá, se rozumí situace, kdy osoba disponující uvedenými látkami, je nabídne k prodeji kupujícímu za ujednanou peněžitou odměnu. Sám kupující nemusí být konečným konzumentem, může přitom uvedené látky dále distribuovat. Soud posuzuje všechny takové úkony jednotlivě.⁵¹

Příkladem je toho rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci, který jednání obžalovaného popsal takto: *„opakovaně neoprávněně předával se zjištěným úmyslem za účelem následné distribuce nebo pro vlastní spotřebu dalším osobám marihuanu s vědomím, že tato obsahuje psychotropní látku THC, uvedenou v příloze č. 5 zákona č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, zařazenou mezi psychotropní látky v seznamu II podle Úmluvy o psychotropních látkách“.*⁵² Soud následně

⁵⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 09. 11. 2011, sp. zn. 8 Tdo 1363/2011.

⁵¹ DRAŠTÍK, Antonín, FREMR, Robert, DURDÍK, Tomáš, RŮŽIČKA, Miroslav, SOTOLÁŘ, Alexander a kol.. *Trestní zákoník. Komentář II. díl.* Praha: Wolters Kluwer, 2015, 3264 s. ISBN 978-80-7478-790-4, s. 2306.

⁵² Rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 15. 04. 2011, sp. zn. 1 To 16/2011.

pak uvedl množství u jednotlivých osob, kterým obžalovaný psychotropní látku předával.

Jiným neoprávněným opatřením jinému se rozumí neoprávněné obstarání omamné nebo psychotropní látky, přípravku obsahujícího omamnou nebo psychotropní látku, prekursoru nebo jedu jinému jiným způsobem, než je uvedeno výslovně v § 283 odstavci 1, tedy darováním, výměnou za jinou věc apod. Obstarání se může stát i způsobem, který zakládá skutkovou podstatu jiného trestného činu (např. krádeže, podvodu, apod.). Opatřování takové látky pro sebe není trestné. Trestné je až přechovávání omamné nebo psychotropní látky nebo jedu bez povolení v množství větším než malém, a to podle § 284 trestního zákoníku.⁵³

V kvalifikované skutkové podstatě v odstavci 2 písmene b) je zakotvena **speciální recidiva** tohoto trestného činu. Výroba a jiné nakládání s OPL a jedy je zákonodárcem považovaná natolik závažnou, že vytvořil přísnější právní kvalifikaci pro trestání pachatelů, kteří se toho činu v minulosti, přesněji v posledních třech letech, dopustili, respektive byli za něj odsouzeni či potrestáni, a ani toto potrestání nebo odsouzení je neodradilo od pokračování v páchání této trestné činnosti. Běh této tříroční lhůty se počítá od okamžiku právní moci rozhodnutí o odsouzení, v případě potrestání se započítává od okamžiku výkonu uloženého trestu, a na druhé straně do doby spáchání nového skutku, v němž je spatřován právě trestný čin nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy. V případě, že došlo k zahlazení předchozího odsouzení, je speciální recidiva vyloučena.⁵⁴

⁵³ DRAŠTÍK, Antonín, FREMR, Robert, DURDÍK, Tomáš, RŮŽIČKA, Miroslav, SOTOLÁŘ, Alexander a kol.. *Trestní zákoník. Komentář II. díl*. Praha: Wolters Kluwer, 2015, 3264 s. ISBN 978-80-7478-790-4, s. 2307.

⁵⁴ Ibidem, s. 2311.

3.5.2 Trestný čin přechovávání omamné a psychotropní látky a jedu podle § 284 trestního zákoníku

Skutková podstata u tohoto trestného činu, respektive první dvě základní skutkové podstaty a následující dvě kvalifikované skutkové podstaty, jsou trestním zákoníkem definovány takto:

(1) Kdo neoprávněně pro vlastní potřebu přechovává v množství větším než malém omamnou látku konopí, pryskyřici z konopí nebo psychotropní látku obsahující jakýkoli tetrahydrokanabinol, izomer nebo jeho stereochemickou variantu (THC), bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok, zákazem činnosti nebo propadnutím věci.

(2) Kdo neoprávněně pro vlastní potřebu přechovává jinou omamnou nebo psychotropní látku než uvedenou v odstavci 1 nebo jed v množství větším než malém, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci.

(3) Odnětím svobody na šest měsíců až pět let nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 ve větším rozsahu.

(4) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 ve značném rozsahu.

Zákon u tohoto trestného činu užívá rozdělení nelegálních drog vycházející z pojetí tzv. měkkých a tvrdých drog, o čemž bylo pojednááno v kapitole 1.1 této práce. Důležitým vodítkem při vytváření tohoto ustanovení trestního zákoníku bylo patrně toto rozdělení. Mezníkem měkkých a tvrdých drog je právě nebezpečnost jejich užívání a rizikovost vzniku závislosti, čemuž se autor věnoval v kapitole 1.1. Proto zákonodárce s ohledem na tyto odlišnosti zvolil cestu přísnějšího trestání těch, kteří neoprávněně pro vlastní potřebu přechovávají v množství větším než malém látku nevymezenou v odstavci 1, tedy jinou látku, než je omamná látka konopí a její „varianty“ obsahující THC.

Pro obě skutkové podstaty je shodně použita množstevní hranice trestnosti, a to množství větší než malé, o kterém bylo pojednááno v kapitole 3.4.

Neoprávněným přechováváním je jakýkoliv způsob držení takové látky, přičemž pachatel nemusí mít látku vždy přímo u sebe, podstatné je, že látka je v jeho moci. Stejně tak se nehledí na délku držení uvedených látek, záleží na úmyslu pachatele látkou disponovat. Není podstatné, zda pachatel látku nabyt jednorázově nebo postupně či jakým způsobem ji po nabytí uložil. Přechovávat látku pro sebe není trestné, pokud její množství není větší než malé. Významná je pak nikoli gramáž drženého obsahu, ale množství látky v drženém obsahu. V potaz je tak brána i koncentrace zakázané látky v drženém množství. Znak neoprávněnosti spočívá v držení látky bez nutného a vyžadovaného oprávnění, tedy v rozporu s právními předpisy, zejména proti zákonu o návykových látkách (viz kapitola 3.2). Přechovávání látky musí být činěno pro vlastní potřebu, pokud pachatel přechovává drogu pro jiného, naplňuje svým jednáním skutkovou podstatu trestného činu dle § 283 trestního zákoníku.⁵⁵

Pro definici „množství větší než malé“ podle § 284 odstavec 1, 2 trestního zákoníku lze obecně považovat takové množství omamné nebo psychotropní látky, které výrazně přesahuje běžnou jednorázovou dávku průměrného uživatele, což vychází z rizika pro život a zdraví jednotlivců spojeného se škodlivostí jednotlivých dávek. V této práci bylo již zmíněné významné rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 23. července 2013, sp. zn. Pl. ÚS 13/12, a hlavní vodítko v podobě stanoviska Nejvyššího soudu ze dne 13. března 2014, sp. zn. Tpjn 301/2013, obsahující orientační hodnoty množství považovaného za nad nepatrné u různých látek. Tyto hodnoty slouží jako vodítko pro soudy při rozhodování v konkrétních případech, přihlížejíce ke specifickým okolnostem každého případu. Pro lepší přehlednost autor opakuje, že třetí sloupec v tabulce uvádí konkrétní množství, které se považuje za nad nepatrné (např. u pervitinu to činí 1,5 gramu), zatímco pátý sloupec stanoví minimální množství účinné látky, které musí droga obsahovat, aby byla zkoumána v souvislosti s množstvím

⁵⁵ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní právo hmotné*. 7., přeprac. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014, 1000 s. ISBN 978-80-7478-616-7, s. 819

nad nepatrné (u pervitinu to je 0,5 gramu účinné látky). Důležité je, že účinnou látku obsaženou v droze nelze převést na hmotnost jednoho gramu drogy. Jestliže droga obsahuje méně než šest gramů kokainu a 0,749 gramů účinné látky methylester benzoylekgoninu, pak jak množství účinné látky (pátý sloupec stanoviska) tak i hmotnost kokainu (třetí sloupec stanoviska) značně přesahují orientační hodnoty uvedené ve stanovisku sp. zn. Tpjn 301/2013.⁵⁶

3.5.3 Trestný čin nedovolené pěstování rostlin obsahujících omamnou nebo psychotropní látku podle § 285 trestního zákoníku

Popis tohoto trestného činu v trestním zákoníku zahrnuje také dvě základní varianty jednání, a konstrukce je obdobná jako u předchozího trestného činu. Stejně tak existují dvě kvalifikované skutkové podstaty.

(1) Kdo neoprávněně pro vlastní potřebu pěstuje v množství větším než malém rostlinu konopí, bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců, peněžitým trestem nebo propadnutím věci.

(2) Kdo neoprávněně pro vlastní potřebu pěstuje v množství větším než malém houbu nebo jinou rostlinu než uvedenou v odstavci 1 obsahující omamnou nebo psychotropní látku, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok, peněžitým trestem nebo propadnutím věci.

(3) Odnětím svobody až na tři léta nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 ve větším rozsahu.

(4) Odnětím svobody na šest měsíců až pět let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 ve značném rozsahu.

Kromě trestného činu přechovávání omamných a psychotropních látek a jedů podle § 284 trestního zákoníku, je tento trestný čin rovněž postaven na rozlišení mezi měkkými a tvrdými drogami. Toto rozlišení se odráží v obdobném schématu jako u § 284, kde existují dvě základní skutkové podstaty. Zákonodárce tak

⁵⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 08. 2015, sp. zn. 11 Tdo 811/2015.

považuje za méně závažné pěstování konopí ve srovnání s pěstováním jiných rostlin a hub obsahujících omamné látky.⁵⁷

V rámci této skutkové podstaty je trestné pěstování a držení rostlin a hub obsahujících omamné látky, a zákonodárce zde ustanovil mírnější trest pro tzv. samozásobitele, kteří tyto rostliny a houby pěstují pro vlastní potřebu, než pro velkopěstitele, kteří se pokoušejí dosáhnout zisku. Vztah mezi trestným činem podle § 285 je postaven jako subsidiární k trestnému činu podle § 283 trestního zákoníku, což znamená, že není možný jednočinný souběh mezi těmito trestnými činy.⁵⁸

U **nedovoleného pěstování** je důležité zdůraznit, že pěstování rostlin a hub obsahujících omamné látky není automaticky trestné. Zákonodárce trestá pouze to pěstování, které není povolené. Nepovolené pěstování lze v negativním smyslu chápat jako pěstování rostlin a hub obsahujících omamné látky, ke kterému daná osoba nemá oprávnění. Ministerstvo zdravotnictví uděluje povolení k nakládání s těmito rostlinami a hubami v souladu s předepsanými podmínkami v rámci zákona o omamných a psychotropních látkách.

Zákon o omamných a psychotropních látkách v § 24 zakazuje „*pěstovat jiné druhy a odrůdy rostliny konopí (rod Cannabis), než jsou rostliny technického konopí s výjimkou pěstování na základě licence udělené podle tohoto zákona; zákaz se nevztahuje na pěstování odrůd rostliny konopí (rod Cannabis) pro výzkumné účely, pro šlechtění nových odrůd a pro zachování genetické rozmanitosti vědeckými a výzkumnými pracovišti zřízenými zákonem nebo státem vymezené v povolení k zacházení, s výjimkou pěstování na základě licence udělené podle tohoto zákona*“.⁵⁹ Stejně tak se to vztahuje k pěstování máku setého, kde zákon stanoví maximální obsah účinné látky v jedné tobolce

⁵⁷ ŠČERBA, Filip. *Trestní zákoník: komentář*. Praha: C. H. Beck, 2020, 3376 s. ISBN 978-80-7400-807-8, s. 2259.

⁵⁸ Ibidem, s. 2267

⁵⁹ Zákon č. 167/1998 Sb. [cit. 2023-12-29]. [\[online\]](https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1998-167) Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1998-167>.

na 0,8 % morfinu. Pokud jde o pěstování keře koka, tj. rostliny rodu *Erythroxylon*, je takové pěstování výslovně zakázáno a není vydávána žádná licence. Co se týče pěstování hub, Zákon o omamných a psychotropních látkách jasně zakazuje pěstování a manipulaci s houbami rodu lysohlávek.⁶⁰

Pěstování zde zahrnuje přirozený proces výroby rostliny nebo houby od zasetí semene až po sklizeň. Nelze považovat pěstování za výrobní proces, nýbrž za proces přírodního původu. Nepovolenou výrobou v případě pěstování konopí setého by se mohl rozumět případ, kdy by tato rostlina nebyla pěstována pro osobní potřebu, ale pro někoho jiného. Také by mohl být zvažován postih pěstování konopí podle trestného činu podle § 283 trestního zákoníku v případě, že by po sklizni bylo další zpracování a úprava na plánovaný přímý konzum nebo k získání účinné látky obsažené v konopí (THC). Samotné pěstování konopí by pak bylo součástí přípravy tohoto trestného činu. Pro hodnocení trestní odpovědnosti pachatele není důležité, kde provádí pěstování rostliny nebo hub, zda na svém vlastním majetku či na pozemku jiné osoby. Klíčovým faktorem je, zda dané pěstování probíhá pro osobní potřebu pachatele. Rostliny a houby nejsou považovány za pěstované pro osobní potřebu, pokud způsob a rozsah pěstování naznačují, že nejsou určeny pro individuální užití pachatelem, ale slouží spíše pro komerční nebo jiné neosobní účely, jako je distribuce nebo prodej.⁶¹

Definice rostliny konopí, hub a dalších rostlin obsahujících omamnou nebo psychotropní látku byla svěřena vládě s cílem, aby tuto definici upravila nařízením. V reakci na toto pověření bylo vydáno nařízení vlády č. 455/2009 Sb., kterým se stanovuje, jaké rostliny nebo houby se pro účely trestního zákoníku považují za obsahující omamné nebo psychotropní látky a jaká je hranice množství, které se považuje za větší než malé podle trestního zákoníku. Pro účely trestního zákona je tedy rostlinou konopí definováno jako „*všechny druhy a odrůdy, které obsahují více než 0,3 % látek ze skupiny tetrahydrokanabinolů*

⁶⁰ Ibidem.

⁶¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13. 11. 2013, sp. zn. 7 Tdo 1154/2013.

v kvetoucím nebo plodonosném vrcholíku rostliny konopí (kromě zrn) včetně listů.“⁶²

Množství, které se považuje za větší než malé, v případě konopí činí více než 5 rostlin, jak je stanoveno nařízením. Jinou rostlinou obsahující omamnou a psychotropní látku, jak již nařízení jmenuje, je Kokainovník pravý, a i zde se množství větší než malé stanovuje na více než 5 rostlin. Mezi houby obsahující omamnou a psychotropní látku, které byly zařazeny nařízením vlády, patří houby obsahující psilocybin a psilocin, a pro stanovení množství většího než malého je určeno více než 40 hub.⁶³

Autor je toho názoru, že stanovení množství větší než malé ve smyslu trestního zákoníku pro množství 5 ks rostlin konopí může být problematické, zejména kvůli variabilitě různých druhů konopí a jejich růstu. Různé odrůdy konopí mohou mít skutečně velké rozdíly v růstu, velikosti rostliny a výnosnosti květenství. Pro posouzení množství většího než malého by bylo vhodné zvážit individuální přístup, který by bral v úvahu tyto rozdíly mezi druhy konopí. To by mohlo zahrnovat specifická kritéria pro různé druhy konopí a jejich odvození od výnosu květenství nebo množství obsažené účinné látky (THC). Celkově by bylo potřeba pečlivě zvážit, jakým způsobem by bylo možné stanovit množství větší než malé pro konopí tak, aby to bylo spravedlivé a realistické. Rovněž by bylo důležité brát v úvahu nejnovější vědecké poznatky a trendy v pěstování konopí, aby se zákon dokázal přizpůsobit aktuální situaci a potřebám společnosti.

3.5.4 Trestný čin výroba a držení předmětu k nedovolené výrobě omamné a psychotropní látky a jedu podle § 286 trestního zákoníku

Trestní zákoník vymezuje skutkové podstaty tohoto trestného činu následovně:

(1) Kdo vyrobí, sobě nebo jinému opatří anebo přechovává prekursor nebo jiný předmět určený k nedovolené výrobě omamné nebo psychotropní látky, přípravku, který obsahuje omamnou nebo psychotropní látku, nebo jedu, bude

⁶² Nařízení vlády č. 455/2009 Sb. [cit. 2023-12-29]. [\[online\]](https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-455#f4062120) Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-455#f4062120>.

⁶³ Ibidem.

potrestán odnětím svobody až na pět let, peněžitým trestem, zákazem činnosti nebo propadnutím věci.

(2) Odnětím svobody na dvě léta až deset let bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny,

b) spáchá-li takový čin ve značném rozsahu,

c) spáchá-li takový čin ve větším rozsahu vůči dítěti, nebo

d) získá-li takovým činem pro sebe nebo pro jiného značný prospěch

Trestný čin spojený s výrobou a držením předmětů určených k nedovolené výrobě omamných a psychotropních látek byl zakotven již v trestním zákoně z roku 1961 v § 188. Tento trestný čin se nezabývá samotným obchodem s omamnými látkami nebo jedem, ale nakládáním s předměty, které slouží k jejich výrobě. To může zahrnovat technická zařízení používaná k výrobě drog nebo jedů, počítačový software, chemikálie používané při výrobě omamných látek nebo jedů, nebo prekursory drog. Při hodnocení tohoto trestného činu je důležité rozlišit mezi přípravou trestného činu podle § 283 trestního zákoníku a samotným spácháním trestného činu podle § 286 trestního zákoníku. Klíčovým faktorem je, zda opatření těchto předmětů nebo prekursorů již směřuje ke konkrétnímu plánovanému trestnému činu nebo nikoli. Trestný čin podle § 286 trestního zákoníku kryje obecné určení k nedovolené výrobě bez konkrétní individualizace. Rozhodnutí, zda se jednání pachatele bude posuzovat jako příprava trestného činu podle § 283 nebo jako trestný čin podle § 286, závisí na prokázaném úmyslu pachatele použít tyto předměty, prekursory nebo přípravky k výrobě omamných látek nebo jedů. Z hlediska trestnosti činu neexistuje minimální kvantitativní požadavek na nepovolené předměty používané k výrobě omamných látek a jedů, ale jejich množství může hrát roli při kvalifikované skutkové podstatě podle § 286 odstavec 2 trestního zákoníku, při stanovení trestu nebo při určování společenské škodlivosti s ohledem na subsidiaritu trestního zásahu. V rámci obecné definice trestného činu podle § 286 trestního zákoníku je důležité upozornit, že souběh mezi trestným činem

podle § 286 a § 283 trestního zákoníku je vyloučen, protože mezi těmito ustanoveními existuje vztah subsidiarity.⁶⁴

O definici prekursoru autor pojednával již v kapitolách 1.3 a 3.4 v této práci, proto si dovoluje čtenáře odkázat na tyto kapitoly v rámci vysvětlení tohoto pojmu.

V této části práce se dosud nezabývalo podrobným vysvětlením předmětů sloužících k nedovolené výrobě omamných a psychotropních látek, přípravků obsahujících tyto látky nebo jedů. Předměty, které lze využít k výrobě omamných látek, přípravků obsahujících tyto látky nebo jedů, mohou být různého druhu a tvaru. Může se jednat o různé zařízení, nástroje a pomůcky, které mohou být buď přímo navrženy k výrobě těchto látek, nebo mohou být upraveny tak, aby sloužily k tomuto účelu. S rozvojem moderních technologií a vědeckého poznání se spektrum těchto předmětů neustále rozšiřuje, a v dnešní době můžeme zahrnout do této kategorie i různé počítačové programy.⁶⁵

Pro naplnění skutkové podstaty tohoto trestného činu musí pachatel provádět činnosti související s prekursory, jinými předměty sloužícími k výrobě omamných a psychotropních látek, přípravky obsahujícími tyto látky nebo jedy, a to ve vztahu k jejich výrobě, opatření nebo přechovávání.

Výroba prekursoru nebo jiného předmětu sloužícího k výrobě omamných látek, přípravků obsahujících tyto látky nebo jedů, může zahrnovat jakýkoli proces, který vede k jejich vzniku. To může zahrnovat kompletní výrobu z jednotlivých komponentů nebo pouhou úpravu existujících předmětů tak, aby byly vhodné k výrobě omamných látek.⁶⁶

Opatření prekursoru nebo jiného předmětu sloužícího k výrobě omamných látek, přípravků obsahujících tyto látky nebo jedů, může zahrnovat jejich získání jakýmkoli legálním způsobem, s výjimkou vlastní výroby. Nejčastěji to může být

⁶⁴ ŠČERBA, Filip. *Trestní zákoník: komentář*. Praha: C. H. Beck, 2020, 3376 s. ISBN 978-80-7400-807-8, s. 2268.

⁶⁵ Ibidem, s. 2269.

⁶⁶ Ibidem, s. 2270.

nákup, dar, směna nebo dokonce nějaký nelegální akt, jako je krádež nebo zpronevěra.⁶⁷

Přechovávání prekursoru nebo jiného předmětu sloužícího k výrobě omamných látek, přípravků obsahujících tyto látky nebo jedů, zahrnuje různé formy držby těchto předmětů a jakékoli způsoby manipulace s nimi, s výjimkou jejich výroby a opatření, bez ohledu na to, zda byly tyto předměty použity k plnění jejich účelu či nikoli.⁶⁸

Detailněji se pojmy výroba, opatření a přechovávání autor zabýval při charakterizování § 283 trestního zákoníku v podkapitole 3.5.1.

3.5.5 Trestný čin šíření toxikomanie podle § 287 trestního zákoníku

V trestním zákoníku je výčet skutkových podstat tohoto trestného činu definován takto:

(1) Kdo svádí jiného ke zneužívání jiné návykové látky než alkoholu nebo ho v tom podporuje anebo kdo zneužívání takové látky jinak podněcuje nebo šíří, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo zákazem činnosti.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až pět let nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1

a) jako člen organizované skupiny,

b) vůči dítěti, nebo

c) tiskem, filmem, rozhlasem, televizí, veřejně přístupnou počítačovou sítí nebo jiným obdobně účinným způsobem.

(3) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 vůči dítěti mladšímu patnácti let.

⁶⁷ Ibidem.

⁶⁸ Ibidem.

Trestný čin šíření toxikomanie byl zahrnut do českého právního systému prostřednictvím novely trestního zákona č. 175/1990 Sb., která modifikovala a rozšířila trestní zákon č. 140/1961 Sb. Tento specifický trestný čin prošel několika změnami, zejména co se týče trestních sankcí a výše uložených trestů, které byly rozčleněny do odstavců.

Trestného činu podle § 287 trestního zákoníku se dopouští osoba, která někoho přivede k užívání návykové látky, kterou není alkohol, ať už tímto způsobem podporuje, podněcuje nebo šíří její zneužívání. Je důležité poznamenat, že trestný čin šíření toxikomanie výslovně nezahrnuje alkohol. Takové jednání by mohlo být kryto jinými trestnými činy, například podle § 204 nebo § 201 trestního zákoníku.

Dále je třeba rozlišovat mezi trestným činem šíření toxikomanie a trestným činem nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů. Judikát Nejvyššího soudu stanoví, že mezi těmito trestnými činy existuje princip subsidiarity, což znamená, že pokud skutek splňuje oba tyto trestné činy, bude posuzován jako trestný čin nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů. Tím se vylučuje možnost obou těchto trestných činů spáchat současně.⁶⁹

Trestný čin šíření toxikomanie je koncipován tak, aby postihl jednání, které propaguje užívání návykových látek mezi neinformovanými jednotlivci. Samotný prodej, obstarávání nebo skladování těchto látek je již definováno v § 283 trestního zákoníku a poskytuje společnosti a jednotlivcům stejnou ochranu proti potenciálním hrozbám, které může přinést závislost na těchto látkách. Pachatelem tohoto trestného činu může být pouze fyzická osoba, a subjektivně je vyžadován úmysl. Trestný čin se stává dokonaným tím, když se jedinec podílí na podněcování, svádění, podporování nebo šíření této problematiky.

⁶⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 02. 2004, sp. zn. 6 Tdo 1497/2003.

Je třeba poznamenat, že není nutné, aby osoby byly skutečně ovlivněny, aby se splnily zákonné podmínky tohoto trestného činu.⁷⁰

Svádění a podporování jsou podobné činnosti, jak je definováno v § 24 odstavec 1 písmeno b) a c) trestního zákoníku, kde pachatel působí jako návodce nebo pomocník. Formy těchto činností nejsou v zákoně detailně popsány. Svádění musí být cíleno na konkrétní jednotlivce.⁷¹

Podněcování k užívání takových látek zahrnuje *"projevy, kterými pachatel záměrně usiluje ovlivnit rozhodnutí nebo náladu jiných jednotlivců tak, aby začali zneužívat návykové látky jiné než alkohol."*⁷²

Šířením se rozumí jakákoli činnost, která má za cíl rozšířit užívání návykových látek jiných než alkohol. Šíření může rovněž zahrnovat projevy souhlasu s páčáním trestných činů podle § 283 a § 286 trestního zákoníku. Tyto aktivity mohou být vyjádřeny ústně nebo písemně, prostřednictvím médií, tisku nebo jiných komunikačních prostředků. Smyslem tohoto ustanovení není postihnout jednání, které je vykonáváno se záměrem zmírnit negativní psychické, zdravotní a sociální dopady zneužívání návykových látek na jejich uživatele. To odpovídá Národní strategii protidrogové politiky, která stanoví jako jeden z dlouhodobých cílů snížení negativních sociálních a zdravotních dopadů a poškození způsobovaných užíváním drog a snížit s tím spojené společenské náklady. To souvisí i s terciární prevencí v oblasti sociální práce s uživateli drog, kde mezi moderní techniky práce s uživateli patří např. výměna injekčních stříkaček a jehel nebo toxikologické testování některých drog (např. extáze). Terciární prevence není totiž orientována na omezování poptávky po drogách, nýbrž na minimalizaci škod a úmrtí způsobených drogami.⁷³

⁷⁰ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník II: komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2012, s. 1451-3586. ISBN 978-80-7400-428-5, s. 2903.

⁷¹ Ibidem

⁷² Ibidem, s. 2905.

⁷³ Ibidem, s. 2904.

Trestní sankce pro základní skutkovou podstatu trestného činu šíření toxikomanie podle § 287 trestního zákoníku jsou odnětí svobody až na tři léta nebo zákaz činnosti. Vyšší trestní sazby odnětí svobody na jeden rok až pět let nebo peněžitý trest mohou být uplatněny v kvalifikovaných skutkových podstatách v odstavci 2 písm. a), b) a c), zejména pokud pachatel jedná jako člen organizované skupiny nebo se zaměřuje na děti nebo používá média, jako jsou tisk, film, rozhlas, televize, veřejně přístupné počítačové sítě nebo jiné efektivní prostředky. Podle odstavce 3 bude potrestán odnětím svobody na dvě léta až osm let ten, kdo se dopustí trestného činu podle odstavce 1 vůči dítěti mladšímu patnácti let.⁷⁴

⁷⁴ Ibidem.

4 Kriminologické aspekty drogové trestné činnosti

Zneužívání omamných a psychotropních látek a s tím související kriminalita představují trvalý problém, kterým se denně zabývá mnoho kriminologů. Pohled na drogovou problematiku z kriminologické perspektivy se liší od trestního práva především v tom, že trestní právo se věnuje právním normám a zkoumá trestné činy jako právní pojmy. Trestní právo je tedy zaměřeno na normativní aspekty, vychází z právně-filozofických a právně-politických principů a využívá i poznatků z kriminologického výzkumu.⁷⁵

Na druhé straně kriminologie je empirickou disciplínou, jejímž hlavním objektem je kriminalita jako masový sociálně-právní fenomén, zahrnující její stav, úroveň, strukturu a dynamiku, etiologii, fenomenologii, predikci a kontrolu, stejně jako pachatele a oběti. Kriminologie tedy na základě svých zkušeností popisuje tento druh kriminality, odhaluje její příčiny, upozorňuje na situace, které mohou vést k trestné činnosti, zkoumá sociálně patologické jevy ovlivňující tento typ zločinnosti a zabývá se také osobnostmi pachatelů a obětí. V neposlední řadě se snaží řešit otázky kontroly, prevence a predikce budoucího vývoje kriminality.⁷⁶

I přes různé termíny existuje silná spojitost mezi kriminologií a trestním právem, protože téměř každá změna provedená v trestním právu se odráží ve stavu a struktuře kriminality, kterou zkoumá kriminologie.⁷⁷

Autor se domnívá, že drogová problematika a závislost na drogách jsou samy o sobě sociálně patologickými jevy, neboť jsou společensky nepřijatelné a představují potenciální riziko. Tyto problémy obvykle doprovází různé formy trestné činnosti.

⁷⁵ ZOUBKOVÁ, Ivana, MOULISOVÁ, Marcela. *Kriminologie a prevence kriminality*. Praha: Armex Publishing, 2004, 146 s. ISBN 80-86795-05-5, s. 9.

⁷⁶ HOLCR, Květoň a kol. *Kriminologie*. Praha: Leges, 2009, 190 s. IBSN 978-80-87212-27-1, s. 11-12.

⁷⁷ Ibidem, s. 15-16.

4.1 Typologie pachatelů

Z kriminologického hlediska je termín "pachatel" používán k označení nejen osob, které spáchaly činy kvalifikované jako trestné činy podle zákona, ale také určité osoby, které nejsou postiženy trestním stíháním orgány trestního řízení. Tento termín zahrnuje i osoby, které z důvodu svého věku (jako jsou děti) nebo stavu vědomí (například nepřičetnost nebo snížená přičetnost) vypadají mimo rámec trestního práva. Je věnována pozornost i jedincům, kteří již odpykali uložený trest za své trestné činy, stejně jako těm, kteří projevují sociálně patologické chování (například drogoví závislí nebo extrémisté). Klíčovým pojmem v souvislosti s pachatelem je jeho osobnost, která je často popsána jako teoretický koncept vyjadřující vnitřní dynamickou organizaci lidské psychiky, která ovlivňuje jejich vnější projevy. Osobnost vyjadřuje individuální jedinečnost a neopakovatelnost člověka, přestože existuje řada společných charakteristik a zákonitostí v procesu formování jedinců a jejich chování, včetně kriminálního jednání. To umožňuje rozlišení a kategorizaci jedinců a jejich chování. Zájem soudní psychologie se zaměřuje na osobnost pachatele, a sleduje kriminální jednání jako důsledek poruchy chování člověka, která je často spojena s duševními abnormalitami.⁷⁸

Nelze opomenout, že pachatelem trestného činu ve smyslu § 22 trestního zákoníku je ten, „*kdo svým jednáním naplnil znaky skutkové podstaty trestného činu nebo jeho pokusu či přípravy, je-li trestná.*“

Zkoumání kriminality se vždy snažilo generalizovat poznatky o pachatelích trestných činů a třídit je do různých skupin podle určitých charakteristik. Typologie, což je věda o třídění, umožňuje v kriminologii kategorizovat pachatele podle různých kritérií nebo znaků do skupin, kde každá má svůj specifický model. Typologie pachatelů může vycházet z biologických, psychologických nebo sociologických aspektů. Biologické typologie zahrnují teorie, které spojují fyzické charakteristiky jedinců s kriminálním chováním, včetně teorií o dědičných

⁷⁸ GRIVNA, Tomáš, SCHEINOST, Miroslav, ZOUBKOVÁ, Ivana a kol. *Kriminologie*. 5. vyd., Praha: Wolters Kluwer, 2019, 588 s. ISBN 978-80-7598-554-5, s. 95, 96.

dispozicích. Psychologické typologie se zaměřují na osobnostní rysy jedinců, včetně inteligence, charakteru, temperamentu a motivace, a zkoumají jejich vliv na kriminální jednání. Sociologické typologie zdůrazňují sociální prostředí, ve kterém se jedinec nachází, a jeho sociální učení, hodnotové orientace a sociální začlenění. Některé teorie také zkoumají společenské vztahy a jejich vliv na jednotlivce a zdůrazňují sociální učení a význam sdružování lidí do skupin. V současné době se kriminologie zaměřuje na komplexní pohled na pachatele a nepředpokládá, že jsou všichni duševně nemocní.⁷⁹

Autor v této části práce zmíní dvě zásadní otázky týkající se psychologie osobnosti pachatele. První se zabývá procesem, jakým jedinec přechází k tomu, aby se stal ochoten kriminálně jednat, a jaké duševní faktory udržují a formují jeho trestnou činnost. Druhá otázka se zaměřuje na to, zda pachatelé projevují specifické psychické vlastnosti, které je odlišují od nepachatelů, a pokud ano, jaké jsou tyto vlastnosti. Kriminální psychologie používá dva hlavní přístupy ke studiu osobnosti pachatele. První přístup, procesní nebo dynamický, se zaměřuje na sledování duševního vývoje pachatele a jeho motivací ke kriminálnímu jednání. Druhý přístup, strukturální nebo typologický, se snaží třídít pachatele do různých kategorií na základě jejich psychických charakteristik.⁸⁰

Existuje mnoho různých forenzních typologií, které klasifikují osobnosti pachatelů podle různých kritérií, jako jsou tělesná konstituce, motivace nebo sociální faktory. Některé z těchto typologií zahrnují neurotický typ, psychopatický typ, mentálně nedostatečný typ a psychotický typ.⁸¹

Neurotický typ je charakterizován výskytem neurotických poruch, které ovlivňují jeho motivaci a vedou ho ke kriminálnímu jednání, zejména v reakci na rodinné

⁷⁹ GŘIVNA, Tomáš, SCHEINOST, Miroslav, ZOUBKOVÁ, Ivana a kol. *Kriminologie*. 5. vyd., Praha: Wolters Kluwer, 2019, 588 s. ISBN 978-80-7598-554-5, s. 96-101.

⁸⁰ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Kriminální psychologie*. 1. vyd. Praha: Eurounion, 1998, 255 s. ISBN 80-85858-70-3, s. 66, 67.

⁸¹ Ibidem, s. 69.

problémy. Psychopatický typ je spojen s osobnostními rysy, které mají výrazný vliv na jeho motivaci a způsob, jakým spáchá trestný čin. Mentálně nedostatečný typ má nízkou inteligenci a často páchá jednoduché a nepromyšlené trestné činy. Psychotický typ trpí duševními nemocemi, což může vést k bizarním a násilným trestným činům.⁸²

Je důležité poznamenat, že ne všechny duševní odchylky od normálu jsou rozhodující pro motivaci kriminálního jednání. Duševní nemoci a poruchy jsou běžné i mezi jedinci, kteří nepáchají trestné činy.⁸³

Osobnost jedince závislého na návykových látkách a jeho pozdější účast na trestné činnosti začíná formovat už v mladém věku a často má své kořeny v rodinném prostředí. Ti, kteří nemají v rodině pocit bezpečí a opory, jsou náchylnější k užívání návykových látek a spojené trestné činnosti, stejně jako k obecným sociálním deviacím. To nemusí vždy zahrnovat pouze jedince z rodin s finančními potížemi nebo neúplnými rodinami; mnoho drogově závislých lidí pochází z dobře situovaných a kompletních rodin. Nicméně nedostatek pozornosti a péče rodičů během dětství může ovlivnit další vývoj osobnosti. Již ve školním věku mohou být viditelné náznaky sociální neslučitelnosti, jako jsou konflikty s rodiči a učiteli, školní absence, zmatky nebo úniky z domova. Školní mládež se také pod vlivem vrstevníků často pokouší experimentovat s drogami. Tento cyklus může následovat absenci v zaměstnání a problémové vztahy s autoritami, což rychle vede k porušení zákonů. Někdy lze nalézt i neschopnost těchto jedinců vyrovnat se s životními obtížemi, což vede k rezignaci a deviantnímu chování, které je vnímáno jako jakási obranná nebo úniková reakce. Toto schéma vývoje není vždy zákonité, ačkoli v některých případech se lidé, i přes vhodné sociální prostředí, mohou dostat do kontaktu

⁸² Ibidem, s. 70-75.

⁸³ Ibidem, s. 67.

s drogami, buď zvědavosti, nebo pod vlivem tíživé životní situace, a rozhodnou se vyzkoušet účinky drog.⁸⁴

Autor by rád upozornil na trend v drogové trestné činnosti, který se stává charakteristickým rysem trestné činnosti spojené s drogami, a tím je organizovanost pachatelů. Organizovanost výrazně komplikuje odhalení a stíhání tohoto druhu trestné činnosti. Organizovaná trestná činnost je charakterizována dlouhodobým plánováním, promyšleností a systematickým přístupem. Organizované skupiny existují v různých formách a stupních profesionalizace, od menších národních skupin až po mezinárodní organizace, které se zabývají ilegálním obchodem s drogami ve velkém měřítku a mají rozvinutou vnitřní strukturu. Trestná činnost jednotlivců zpravidla nedosahuje takových rozměrů.

Pachatele drogových trestných činů lze klasifikovat do několika skupin na základě jejich charakteristických rysů:

Toxikomani - jedná se o pachatele, kteří jsou závislí na drogách a často se dopouštějí trestných činů za účelem financování své drogové závislosti.

Dealeři a kurýři - tato skupina zahrnuje pachatele, kteří se podílí na distribuci a přepravě drog. Dealeři se obvykle věnují prodeji drog, zatímco kurýři se specializují na přepravu drog z jednoho místa na druhé.

Výrobci předmětů pro nedovolenou výrobu drog - tito pachatelé se zaměřují na výrobu a distribuci zařízení nebo chemikálií, které jsou používány při výrobě omamných látek.

Neznámí pachatelé - tato kategorie zahrnuje pachatele, jejichž identita je neznámá nebo není snadno identifikovatelná.⁸⁵

⁸⁴ JURÁKOVÁ, Iveta, a kol. *Trestněprávní postih toxikomanů*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 1999, 176 s. ISBN 80-210-2234-5, s. 61.

⁸⁵ STRAUS, Jiří. *Kriminalistická metodika*. 2. rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008, 320 s. ISBN 978-80-7380-124-3, s. 162-164.

4.2 Způsoby páchaní drogových trestných činů

Způsob páchaní trestných činů je operacionální stránkou trestných činů, která popisuje konkrétní operace nebo kroky, které pachatel použil k provedení trestného činu. Tato informace umožňuje rozlišit různé kategorie trestných činů. V případě drogové kriminality lze identifikovat několik hlavních skupin na základě typických způsobů páchaní:

Kriminalita spojená s výrobou, držením a distribucí drog - zahrnuje trestné činy spojené s výrobou, skladováním a distribucí omamných látek.

Kriminalita spojená s dovozem, vývozem a průvozem drog - tato kategorie zahrnuje trestné činy spojené s přepravou drog do, z nebo přes území.

Kriminalita spáchaná pod vlivem drog nebo za účelem získání finančních prostředků na nákup drog - tato skupina zahrnuje trestné činy, které jsou buď spáchány během užívání drog, nebo za účelem získání peněz na nákup drog.⁸⁶

Autor práce se domnívá, že podle kritéria uvedeného v § 287 trestního zákoníku, by bylo možné typizovat i čtvrtou skupinu, a sice kriminalitu spojenou se šířením toxikomanie – která by zahrnovala trestný čin spojený sváděním, podporováním nebo šířením závislosti na drogách.

Pro vymezení způsobů páchaní kriminality související s návykovými látkami lze užít klasifikaci, která tento pojem užívá k označení čtyř druhů trestných činů:

1. Trestné činy podmíněné působením psychoaktivních látek - tyto trestné činy jsou charakterizovány tím, že pachatel je ovlivněn psychofarmakologickými účinky návykových látek, což vede k jeho trestné činnosti. To může zahrnovat široké spektrum jednání, od řízení vozidla pod vlivem návykové látky, přes majetkovou trestnou činnost až po agresivní nebo násilné chování. Motivace k trestnému činu je přímo spojena s účinky, které drogy mají na psychiku a chování pachatele.

⁸⁶ Ibidem, s. 162.

2. Ekonomicky motivované trestné činy - tyto delikty jsou spáchány s primárním cílem získat finanční prostředky potřebné pro nákup návykových látek nebo obstarání látky samotné. Pachatelé se mohou uchýlit k různým formám kriminality, jako je krádež, loupež, podvod, nebo obchodování s drogami, aby si zajistili prostředky na další nákup drog. Cílem pachatele je pomocí kriminální aktivity zvýšit svůj příjem. Pro tuto skupinu se též používá označení „opatřovací kriminalita“.

3. Systémové trestné činy - tyto trestné činy představují jevy, které jsou neoddělitelně spojeny s fungováním drogových trhů. Jde o širokou škálu protiprávních aktivit, které jsou přímým důsledkem nebo podpůrným mechanismem obchodu s drogami. Systémová trestná činnost zahrnuje nejen samotný prodej a distribuci návykových látek, ale také různé formy násilí, korupce, praní špinavých peněz a jiné zločiny, které pomáhají udržovat a chránit drogové trhy. Násilí může být použito k upevnění nebo rozšíření tržních pozic, řešení sporů mezi konkurenčními skupinami, které soupeří o velké zisky nebo k zastrašení konkurence a zákazníků.

4. Trestné činy spočívající v porušení právní regulace nakládání s návykovými látkami – tvoří zejména tzv. primární drogové trestné činy, specificky uvedené v § 283 - § 287 trestního zákoníku. Tyto činy nevznikají jako důsledek drogově indukovaného kriminálního chování pachatele, které by bylo klasifikováno jako trestné i v jiných okolnostech, nezávisle na souvislosti s návykovými látkami. Základní charakteristika těchto deliktů pramení přímo z právního postavení drog, jakožto látek, jejichž obchodování, vlastnictví, nebo užívání je státem zakázáno nebo přísně regulováno. V rámci této kategorie lze jako zařadit i trestný čin podle § 204 trestního zákoníku, který postihuje závažnější případy porušení zákazu prodávat nebo podávat alkoholické nápoje osobám mladším 18 let, vyplývajícího se zákona č. 65/2017 Sb.⁸⁷

⁸⁷ GŘIVNA, Tomáš, SCHEINOST, Miroslav, ZOUBKOVÁ, Ivana a kol. *Kriminologie*. 5. vyd., Praha: Wolters Kluwer, 2019, 588 s. ISBN 978-80-7598-554-5, s. 379-380.

Významným elementem spáchání jakéhokoliv trestného činu je motiv či pohnutka. Motiv je definován jako vnitřní impuls vedoucí k rozhodnutí jedince spáchat trestný čin. U pachatelů závislých na návykových látkách je tento motiv značně ovlivněn jejich psychickou nebo fyzickou potřebou po droze a značně souvisí se závislostí. Tato potřeba často převažuje nad morálními principy, jejichž porušení, významně podpořené účinkem drog, vede k páchání kriminality. Na druhé straně pachatelé, kteří drogy přímo nekonzumují, jsou motivováni odlišnými faktory. Pro tyto osoby je společným motivačním prvkem zejména finanční zisk plynoucí z obchodu s návykovými látkami.⁸⁸

⁸⁸ STRAUS, Jiří. *Kriminalistická metodika*. 2. rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008, 320 s. ISBN 978-80-7380-124-3, s. 164.

5 Kontrola drogové kriminality

Kontrola drogové kriminality efektivně zahrnuje její omezení na úrovně, které jsou společností akceptovány, a to prostřednictvím dvou hlavních strategií, kterými jsou prevence a represivní opatření. Prevence se zaměřuje na minimalizaci nebo úplné odstranění takzvaných kriminogenních faktorů, v tomto kontextu především závislosti na drogách. Represivní strategie, založená na trestních sankcích, adresuje důsledky trestných činů spojených s drogami, které již byly spáchány. Tyto dvě složky by měly spolupracovat tak, aby se tam, kde prevence selže, uplatnila efektivní represivní akce v souladu s právními předpisy. Represe drogové kriminality se odehrává v rámci trestního práva, tedy v kontextu specifických právních norem. K dosažení cílů prevence se využívají dva přístupy: snížení nabídky a dostupnosti drog a zároveň snížení poptávky po nich. Snížení nabídky se dosahuje převážně represivními metodami, jako jsou přísné tresty za nelegální výrobu, držení a distribuci drog, kde trestní stíhání je téměř nevyhnutelné. Na druhé straně, strategie snížení poptávky se snaží o to, aby společnost drogy aktivně odmítala. Lze toho dosáhnout také prostřednictvím preventivních a léčebných programů.⁸⁹

Kriminologie rozlišuje mezi pojmy primární, sekundární a terciární prevence, kde každý z těchto termínů se zaměřuje na specifické cílové skupiny v rámci preventivních opatření:

Primární prevence v oblasti drogové kriminality se zaměřuje na širokou veřejnost, zejména na mládež, s cílem předcházet experimentování s drogami a následnému zneužívání. Tato fáze zahrnuje vzdělávací programy ve školách, veřejné informační kampaně o rizicích spojených s drogami a podporu zdravého životního stylu. Cílem je vytvořit silné sociální a osobní kompetence, které pomáhají jedincům odolávat tlaku vrstevníků a snižovat zvědavost spojenou s drogami.

⁸⁹ FIRSTOVÁ, Jana, ZÁMEK, David. *Prevence kriminality - nedílná součást systému vnitřní bezpečnosti*. Praha: Wolters Kluwer, 2021, 204 s. ISBN 978-80-7676-057-8, s. 163-164.

Sekundární prevence se soustředí na jedince nebo skupiny, které jsou již vystaveny riziku zneužívání drog, například osoby ve vysokém riziku sociálního vyloučení, mladí lidé žijící v prostředí s vysokou mírou drogové aktivity, nebo ti, kteří již experimentovali s drogami. Zde jde o intervenci, jako jsou cílené vzdělávací programy, poradenství nebo přístup k nízkoprahovým službám, které mají za cíl zabránit dalšímu skluzu do hlubšího zneužívání a trestné činnosti spojené s drogami.

Terciární prevence se věnuje jedincům, kteří se již dopustili drogové trestné činnosti nebo mají závislost. Zde jde o snahy o rehabilitaci, resocializaci a integraci zpět do společnosti, včetně terapeutických komunit, substituční léčby a programů zaměřených na snížení škod. Cílem je zabránit vzniku vážných či trvalých zdravotních a sociálních problémů té části populace, která užívá návykové látky obzvláště rizikovým způsobem (např. injekčně).⁹⁰

Autor této práce zde nemůže opomenout pojem „**Harm Reduction**“ (dále jen HR), neboli minimalizace škod, který je klíčový v kontextu reakce na drogovou problematiku a zneužívání návykových látek. Tento přístup je zaměřen na osoby, které užívají drogy a zatím nemají motivaci změnit své chování, přičemž hlavním cílem je snížení negativních dopadů drogového užívání na jejich zdraví a společnost jako celek, aniž by byla nutně požadována úplná abstinence užívání drog. HR strategie zahrnují širokou škálu služeb a opatření, jako jsou:

Výměna sterilních nástrojů pro aplikaci drog - tento program umožňuje uživatelům drog vyměnit použité jehly a stříkačky za nové, sterilní, čímž se výrazně snižuje riziko přenosu infekčních onemocnění, jako je HIV/AIDS a Hepatitida C.

⁹⁰ KUČHTA, Josef, VÁLKOVÁ, Helena. *Základy kriminologie a trestní politiky*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2005, 544 s. ISBN 80-7179-813-4, s. 465-467.

Poradenství - poskytování informací a podpory týkající se bezpečnějšího užívání drog, zdravotní péče, psychosociálního poradenství a dalších aspektů života uživatelů drog.

Substituční léčba - nabízí léčebné alternativy pro uživatele opiátů, jako jsou metadon nebo buprenorfin, které pomáhají snižovat závislost a umožňují stabilnější život bez nutnosti užívání nelegálních drog.⁹¹

5.1 Protidrogová politika České republiky

V čele protidrogové politiky České republiky stojí vláda ČR, která pro tyto účely zřídila Radu vlády pro koordinaci protidrogové politiky (RVKPP). Tento orgán slouží jako hlavní článek pro plánování, koordinaci a hodnocení všech aktivit spojených s drogovou problematikou na národní úrovni. K podpoře své činnosti využívá sekretariát RVKPP, v jehož rámci bylo vytvořeno Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti (NMS). Středisko je zodpovědné za shromažďování, analýzu a šíření informací o ilegálních a legálních drogách a jejich užívání. Jeho činnost je klíčová pro informování veřejnosti, odborníků i politických činitelů o aktuálních trendech a rizicích spojených s drogovou problematikou. Kromě toho provozuje národní informační portál o drogách (www.drogy-info.cz), který představuje důležitý zdroj informací pro širokou veřejnost.⁹²

Zásadní dokumenty pro oblast protidrogové politiky v České republice jsou Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním 2019 - 2027 (dále jen NSZ) a Akční plán realizace Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním (aktuální 2022 - 2024). Tyto dokumenty poskytují komplexní rámec pro přístup státu

⁹¹ KALINA, Kamil. *Mezioborový glosář pojmů z oblasti drog a drogových závislostí*. Praha: Filia nova, 2001, 118 s., ISBN 80-238-8014-4, s. 35, 83.

⁹² GRIVNA, Tomáš, SCHEINOST, Miroslav, ZOUBKOVÁ, Ivana a kol. *Kriminologie*. 5. vyd., Praha: Wolters Kluwer, 2019, 588 s. ISBN 978-80-7598-554-5, s. 386.

k problematice drog a závislostí, s cílem efektivně řešit a minimalizovat dopady závislostního chování na jednotlivce i společnost. ⁹³

Klíčová témata NSZ 2019 - 2027 zahrnují:

Posílení prevence a zvýšení informovanosti: Tento bod zdůrazňuje význam osvěty a vzdělávání veřejnosti, zejména mládeže, o rizicích spojených s užíváním drog a závislostním chováním. Cílem je vytvořit prostředí podporující zdravý životní styl a snižovat atraktivitu drog a jiných závislostí.

Kvalitní a dostupná síť adiktologických služeb: Zajištění přístupu k efektivní léčbě a podpoře pro osoby se závislostí, včetně rozvoje služeb, které jsou schopny reagovat na individuální potřeby a podmínky klientů.

Efektivní regulace trhů s návykovými látkami a závislostními produkty: Implementace politik a opatření, které omezují dostupnost a nabídku nelegálních drog a zároveň regulují legálně dostupné substance.

Efektivní řízení, koordinace a financování: Zlepšení koordinace mezi různými úrovněmi vlády, neziskovým sektorem a dalšími zúčastněnými stranami, zajištění dostatečných a udržitelných zdrojů pro prevenci, léčbu a rehabilitaci.

Dále NSZ zahrnuje speciální témata:

Léčivé přípravky s obsahem psychoaktivních látek: Adresování problémů spojených s předepisováním a zneužíváním léčivých přípravků.

Nadužívání internetu a nových technologií: Reakce na rizika spojená s digitálními technologiemi a internetem.

Konopí a kanabinoidy: Specifický přístup k regulaci a využití konopí a jeho derivátů, s ohledem na léčebné využití i potenciální rizika. ⁹⁴

⁹³ Ibidem, s. 387.

⁹⁴ SEKRETARIÁT RADY VLÁDY PRO KOORDINACI PROTIDROGOVÉ POLITIKY. *Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním 2019-2027*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2019. [cit. 2024-02-05]. [\[online\]](#) s. 23-27. Dostupné z:

NSZ 2019 - 2027 v České republice je založena na čtyřech klíčových strategických pilířích, které představují základní oblasti moderní politiky v oblasti závislostí. Těmito strategickými oblastmi jsou:

- prevence, minimalizace rizik a škod (Harm Reduction), léčba a resocializace, regulace trhu a snižování nabídky.⁹⁵

Cílem NSZ 2019 - 2027 je „*předcházení a snižování zejména zdravotních, sociálních, ekonomických i nehmotných škod vyplývajících z užívání návykových látek, hazardního hraní a dalšího závislostního chování a z existence legálních i nelegálních trhů s návykovými látkami, hazardním hraním a dalšími produkty se závislostním potenciálem prostřednictvím trvale udržitelného souboru moderních, efektivních, vzájemně koordinovaných a na důkazech založených vzdělávacích, preventivních, léčebných, sociálních, legislativních, ekonomických, represivních a dalších opatření.*“⁹⁶

Implementace strategie je zajištěna akčním plánem, který detailněji rozpracovává plánované postupy pro naplňování cílů NSZ 2019 - 2027. Akční plán definuje cíle změn, na ně navázané úkoly s vyčíslením finančních prostředků nezbytných pro jejich úspěšnou realizaci. Dále definuje indikátory úspěšnosti politiky, které budou měřit změny v dané konkrétní oblasti. Takto danou strukturou plní pak funkci implementačního nástroje strategie v dané oblasti, kontrolního nástroje realizace strategie, usměrňujícího dokumentu pro realizaci politiky v oblasti závislostí různými subjekty působícími v dané oblasti. Akční plán realizace politiky závislostního chování je zpracován vždy na tříleté období, 2019-2021, 2022–2024 a 2025-2027.⁹⁷

https://vlada.gov.cz/assets/ppov/protidrogova-politika/strategie-a-plany/Narodni_strategie_2019-2027_fin.pdf

⁹⁵ Ibidem, s. 29.

⁹⁶ Ibidem, s. 21.

⁹⁷ Ibidem, s. 31.

5.2 Adiktologické služby

Síť služeb pro léčbu závislostí zahrnuje široké spektrum programů a zařízení zaměřených na řešení problémů souvisejících s užíváním návykových látek a chováním vedoucím k závislosti. Tyto služby, které zahrnují zdravotní, sociální a vzdělávací programy, jsou integrovány do různých oblastí a podléhají různým legislativním předpisům. Interdisciplinární přístup je klíčovým prvkem těchto služeb, avšak komplikace vznikají z jejich multidisciplinární povahy, což může bránit efektivnímu poskytování různorodých intervencí v rámci jedné služby kvůli neslučitelnosti a omezené propustnosti mezi různými legislativními rámci.⁹⁸

V České republice existuje přibližně 250 - 300 adiktologických programů různých typů, včetně kontaktních center, terénních programů, ambulantních léčebných programů, detoxifikačních jednotek, oddělení lůžkové péče, terapeutických komunit, doléčovacích programů s možností chráněného bydlení a speciálních domovů pro osoby závislé na návykových látkách. Zvláštní pozornost je věnována substituční léčbě, 60 až 70 zařízení hlásí pacienty v léčbě opioidními agonisty. Podrobné informace o síti těchto služeb jsou k dispozici ve výročních zprávách o politice v oblasti závislostí, přičemž poslední zpráva poukazuje na nedostatečnost stávajících služeb v několika krajích, zejména co se týče ambulantní léčby, následné péče, rezidenční léčby a dostupnosti specializovaných adiktologických programů pro děti a mládež.⁹⁹

Konkrétně Pardubický kraj se potýká s absencí služeb rezidenční léčby (ve formě krátkodobé a střednědobé rezidenční léčby a léčby v terapeutické komunitě) a následné péče, nedostatkem adiktologických ambulancí a psychiatrických ambulancí.¹⁰⁰

⁹⁸ SEKRETARIÁT RADY VLÁDY PRO KOORDINACI PROTIDROGOVÉ POLITIKY. *Zpráva o nelegálních drogách v České republice 2023*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2023. [cit. 2024-02-05]. [\[online\]](#) s. 129. Dostupné z: https://vlada.gov.cz/assets/ppov/zavislosti/vyrocnizpravy/Zprava-o-nelegalnich-drogach-v-CR-2023_fin.pdf

⁹⁹ Ibidem.

¹⁰⁰ Ibidem, s. 132.

V roce 2020 proběhlo sčítání adiktologických služeb podle cílových skupin. Ze zpracované statistiky je zřejmé, že nejvíce služeb bylo poskytováno uživatelům nelegálních drog, na druhé pozici byli polyvalentní uživatelé návykových látek, následně uživatelé alkoholu, další v pořadí rodinní příslušníci a blízcí závislých osob, poté uživatelé psychoaktivních léků a na šestém místě hráči hazardních her.¹⁰¹

Autor se domnívá, že patrně nejznámější organizací poskytující adiktologické služby je **Laxus, z. ú.** (=zapsaný ústav, jakožto právní forma). Působí v pěti krajích České republiky - Středočeský, Královéhradecký, Pardubický a Liberecký a kraj Vysočina. Jeho adiktologická centra poradenství a terapie nabízí ambulantní adiktologické poradenství a terapii klientům se závislostním chováním, nebo následnou péči klientům po ambulantním či pobytovém programu. Centra adiktologických služeb jsou sociální služby s registrací u kontaktního a poradenského centra. Centra poskytují nízkoprahové sociální a adiktologické služby klientům s látkovou i nelátkovou závislostí ambulantní i terénní formou. Terénní programy poskytují nízkoprahové sociální služby cca v 50 městech Pardubického a Královéhradeckého kraje uživatelům návykových látek, které aktivně vyhledávají v jejich přirozeném prostředí. Laxus též poskytuje adiktologické služby ve věznicích na území uvedených krajů. Laxus rovněž poskytuje služby primární prevence rizikového chování a poradenství pro děti, dospívající, jejich rodiče a školy. Organizace si dává za cíle sociální a zdravotní stabilizaci klientů, zvýšení kompetencí klientů k řešení životních situací, posílení a podpora funkčního rodinného prostředí, zvýšení odolnosti klientů vůči různým formám rizikového chování, podílení se na ochraně veřejného zdraví, spolupráce s odbornou veřejností na zvyšování kvality poskytovaných služeb a aktivní ovlivňování odborného i právního prostředí neziskového sektoru v České republice.¹⁰²

¹⁰¹ Ibidem, s. 131.

¹⁰² Laxus.cz. [cit. 2024-02-05]. [online](https://www.laxus.cz/o-nas/) Dostupné z: <https://www.laxus.cz/o-nas/>

6 Statistické údaje o primární drogové kriminalitě v Pardubickém kraji v letech 2013 - 2022

Na počátku této kapitoly je nutno uvést, že autor pracoval se statistickými údaji a tvořil níže vyobrazené tabulky a grafy v průběhu měsíce listopadu 2023, tedy v době, kdy nebyla zpracovaná data pro rok 2023. Pakliže by snad někdo z řad čtenářů této práce namítal, že mohla být data zpracována v lednu 2024, tak si autor dovoluje podotknout, že policejní statistika za uplynulý rok je k dispozici nejdříve na přelomu ledna a února následujícího roku. Tudíž by takové zpracování a následná reprodukce dat bylo vzhledem k termínu odevzdání závěrečné práce velmi obtížně zvladatelné. Ke zdroji dat autor práce použil vlastního oprávnění příslušníka bezpečnostního sboru a přístupu ke statistice kriminality v rámci informačního systému Policie České republiky, přičemž samotná statistika kriminality je zpracovávána Odborem věcných gescí a statistik Policejního prezidia České republiky. Vyobrazené tabulky a grafy v této závěrečné práci jsou vlastním původním dílem autora.

Tabulka č. 1: Přehled registrovaných trestných činů podle § 283 - § 287 trestního zákoníku v rámci Krajského ředitelství policie Pardubického kraje za posledních 10 let:

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	celkem
§ 283	135	97	93	338	419	437	120	115	105	126	1985
§ 284	21	25	24	18	28	28	52	45	22	28	291
§ 285	11	14	6	5	12	10	12	12	7	0	89
§ 286	5	3	1	6	5	5	6	5	4	3	43
§ 287	3	0	1	13	3	1	1	0	0	0	22
celkem	175	139	125	380	467	481	191	177	138	157	2430

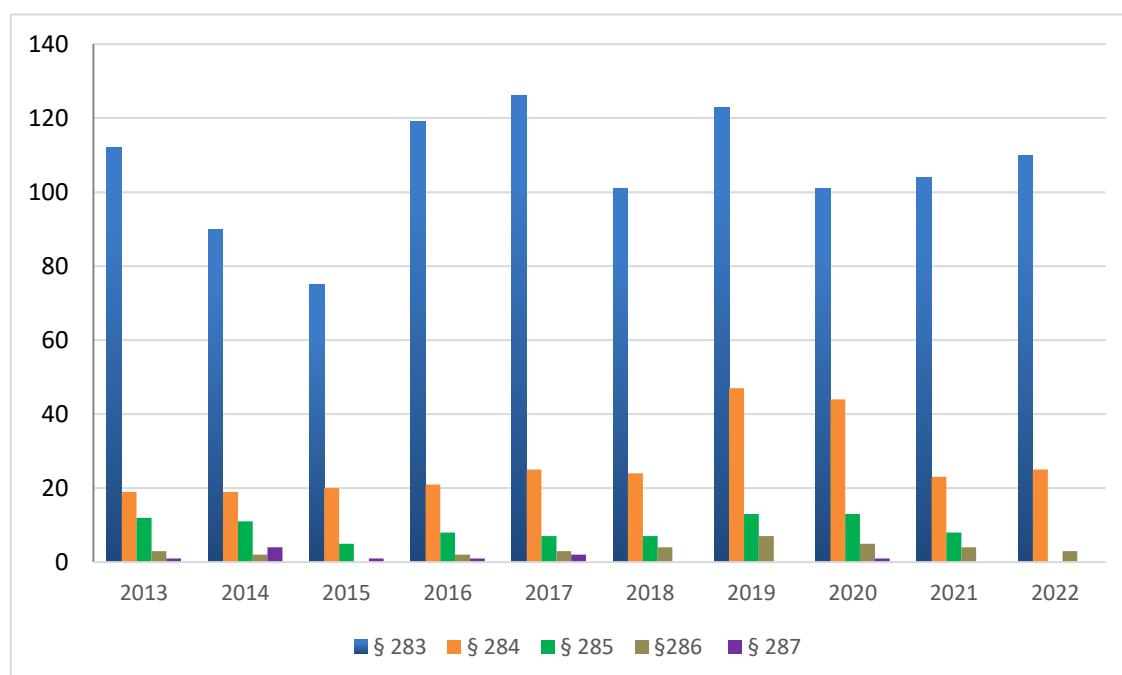
Ze zpracované tabulky je jasně viditelná převaha počtu trestných činů podle § 283 trestního zákoníku. Razantní nárůst počtu registrovaných skutků byl zaznamenán v letech 2016 – 2018, v těchto letech byl zjištěn nárůst velkokapacitních pěstíren konopí za účelem výroby a distribuce marihuany, provozovaných zejména občany vietnamské státní příslušnosti. Naopak nejméně zastoupen je trestný čin podle § 287 trestního zákoníku, jehož bylo za 10 let registrováno pouhých 22 případů. V době pandemie Covid-19, tedy v letech 2019 a 2020, je patrný nárůst zhruba o polovinu počtu případů nedovoleného pěstování rostlin obsahující omamnou nebo psychotropní látku podle § 285

trestního zákoníku. Dle názoru autora to mohlo být způsobeno vládními opatřeními týkajícími se zejména omezení pohybu osob. Osoby zabývající se výrobou metamfetaminu nemohly cestovat do Polska za účelem nákupu tablet s obsahem pseudoefedrinu, které byly v Polsku volně prodejné a jsou základní surovinou pro výrobu metamfetaminu. Tomu se postupně trh s prekursory v České republice přizpůsobil tím, že začaly vznikat nové formy získávání prekursorů pro výrobu metamfetaminu, zejména dovozem z Bulharska.

Tabulka č. 2: Přehled stíhaných trestných činů podle § 283 - § 287 trestního zákoníku páchaných fyzickými osobami v rámci Krajského ředitelství policie Pardubického kraje za posledních 10 let:

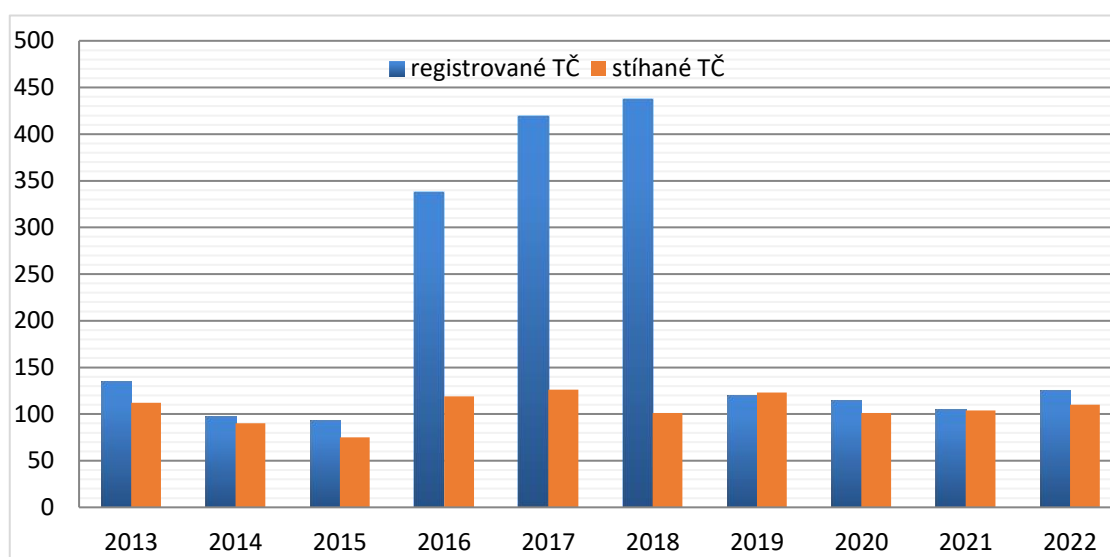
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	celkem
§ 283	112	90	75	119	126	101	123	101	104	110	1061
§ 284	19	19	20	21	25	24	47	44	23	25	267
§ 285	12	11	5	8	7	7	13	13	8	0	84
§ 286	3	2	0	2	3	4	7	5	4	3	33
§ 287	1	4	1	1	2	0	0	1	0	0	10
celkem	147	126	101	151	163	136	190	164	139	138	1455

Obrázek č. 1: Grafické znázornění počtu stíhaných fyzických osob pro trestné činy podle § 283 - § 287 trestního zákoníku v rámci Krajského ředitelství policie Pardubického kraje za celé období 10 let:

Z grafu je opět viditelná převaha počtu stíhaných trestných činů podle § 283 trestního zákoníku nad ostatními primárními drogovými trestnými činy. V počtu stíhaných všech druhů trestných činů je tendence bez výraznějších výkyvů, opět kromě § 285 trestního zákoníku a jeho nárůstu počtu případů v letech 2019 a 2020, ovšem je patrné postupné snižování počtu stíhaných případů podle § 287 trestního zákoníku.

Obrázek č. 2: Grafické porovnání počtu registrovaných a stíhaných trestných činů podle § 283 trestního zákoníku v rámci Krajského ředitelství policie Pardubického za celé období 10 let:

Graf ve sledovaném období znázorňuje nárůst registrovaných případů trestného činu podle § 283 trestního zákoníku, ovšem počty stíhaných skutků tohoto trestného činu jsou v přibližně totožné hranici po celé sledované období. K tomuto lze konstatovat, že v těchto letech byla odlišným způsobem vykazována statistika stíhaných případů, než je tomu v současné době, totiž tak, že v případě distribuce drog mezi konzumenty jedním obviněným bylo vykazováno právě tolik skutků, respektive trestných činů, jako byl počet konzumentů. Tím pádem docházelo k nárůstu registrovaných skutků, na úkor nepoměrně menšího počtu stíhaných osob. U primární drogové trestné činnosti obecně platí vysoké procento objasněnosti případů, protože typicky se jedná o kriminalitu vyhledanou policejními orgány, nikoliv typicky oznamovanou občany. Po roce 2018 byly jednotlivé skutky posuzovány již jako trvajících trestný

čin, tedy jednání jedné stíhané osoby, která byť distribuovala drogu mezi více konzumentů, se posuzovalo jako jeden skutek, respektive jeden trestný čin.

Tabulka č. 3: Přehled stíhaných trestných činů podle § 283 - § 287 trestního zákoníku páchaných fyzickými osobami v rámci Územního odboru (okresu) Chrudim za posledních 10 let:

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	celkem
§ 283	11	15	6	18	19	13	21	16	25	16	160
§ 284	2	0	1	2	0	3	0	1	4	2	15
§ 285	2	3	0	0	2	0	1	3	0	0	11
§ 286	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
§ 287	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
celkem	15	18	7	20	22	16	22	20	30	18	188

Tabulka č. 4: Přehled stíhaných trestných činů podle § 283 - § 287 trestního zákoníku páchaných fyzickými osobami v rámci Územního odboru (okresu) Pardubice za posledních 10 let:

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	celkem
§ 283	29	32	18	34	50	36	38	24	20	39	320
§ 284	8	7	9	6	11	10	24	19	9	13	116
§ 285	3	4	1	2	0	0	4	1	2	0	17
§ 286	1	1	0	1	2	2	1	0	2	2	12
§ 287	1	4	1	1	1	0	0	1	0	0	9
celkem	42	48	29	44	64	48	67	45	33	54	474

Tabulka č. 5: Přehled stíhaných trestných činů podle § 283 - § 287 trestního zákoníku páchaných fyzickými osobami v rámci Územního odboru (okresu) Svitavy za posledních 10 let:

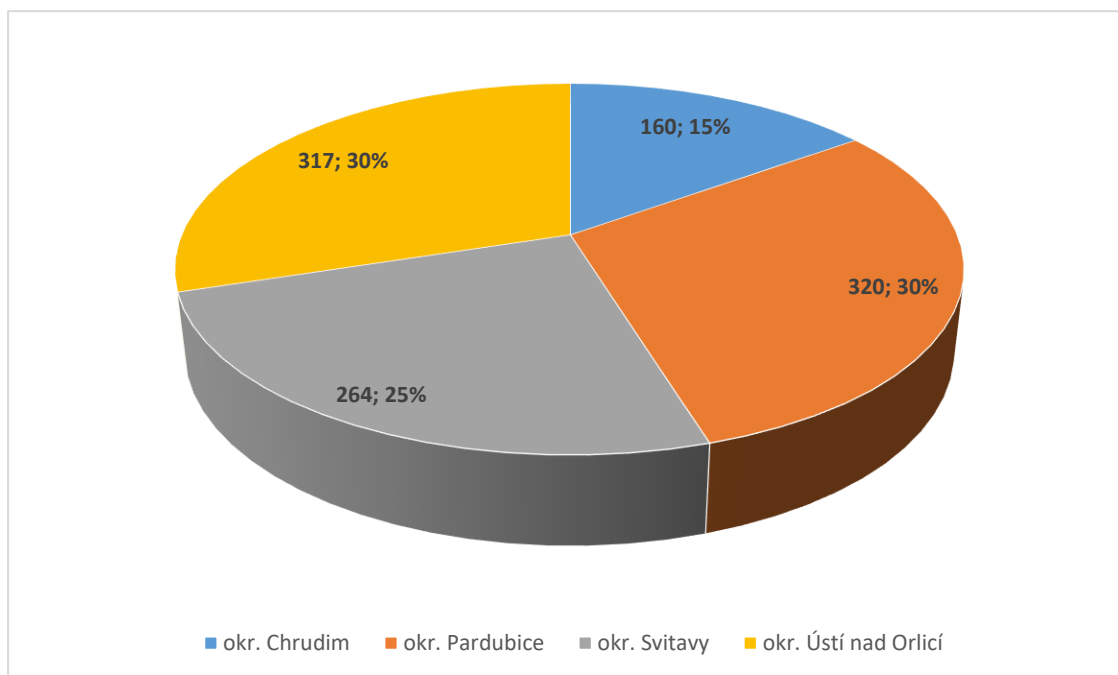
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	celkem
§ 283	11	6	17	33	34	35	36	33	37	22	264
§ 284	4	6	4	7	8	7	13	15	6	6	76
§ 285	3	4	1	6	4	3	6	9	5	0	41
§ 286	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2
§ 287	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
celkem	19	17	22	46	46	45	55	57	48	28	383

Tabulka č. 6: Přehled stíhaných trestných činů podle § 283 - § 287 trestního zákoníku páchaných fyzickými osobami v rámci Územního odboru (okresu) Ústí nad Orlicí za posledních 10 let:

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	celkem
§ 283	61	37	34	36	25	22	29	29	22	22	317
§ 284	5	6	6	6	6	5	10	9	4	4	61
§ 285	4	4	3	0	1	4	2	0	1	0	19
§ 286	1	0	0	1	1	2	6	5	1	1	18
§ 287	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
celkem	71	47	43	43	33	33	47	43	28	27	415

Zpracované tabulky dobře vystihují charakteristiku jednotlivých okresů Pardubického kraje. Nejvíce stíhaných případů všech trestných činů této skupiny byl v okrese Pardubice, který má celkově největší počet obyvatel a největší počet obyvatel okresního města, navíc největší zastoupení mnoha národnostních menšin vzhledem k zastoupení chemického, strojírenského a elektrotechnického průmyslu. Okres Svitavy čelí přílivu kriminality ze sousedního Olomouckého a Jihomoravského kraje, s nimiž přímo hraničí. Okres Ústí nad Orlicí se pro změnu potýká s přílivem kriminality, zejména dovozu drog z Polské republiky, neboť je příhraničním okresem s tímto státem. Okres Chrudim, byť s druhým největším okresním městem v kraji, svojí zeměpisnou polohou, složením obyvatelstva a pracovními příležitostmi nikterak výrazně nevyniká co do počtu případů drogové kriminality, oproti ostatním okresům v kraji je zde tato kriminalita výrazně nejnižší, což vyplývá i z níže vyobrazeného grafu č. 3, který znázorňuje procentuální zastoupení celkového počtu stíhaných trestných činů podle § 283 trestního zákoníku za celou dekádu mezi jednotlivými okresy.

Obrázek č. 3: Grafické znázornění poměru stíhaných fyzických osob pro trestný čin podle § 283 trestního zákoníku v rámci jednotlivých okresů Pardubického kraje za celé období 10 let:

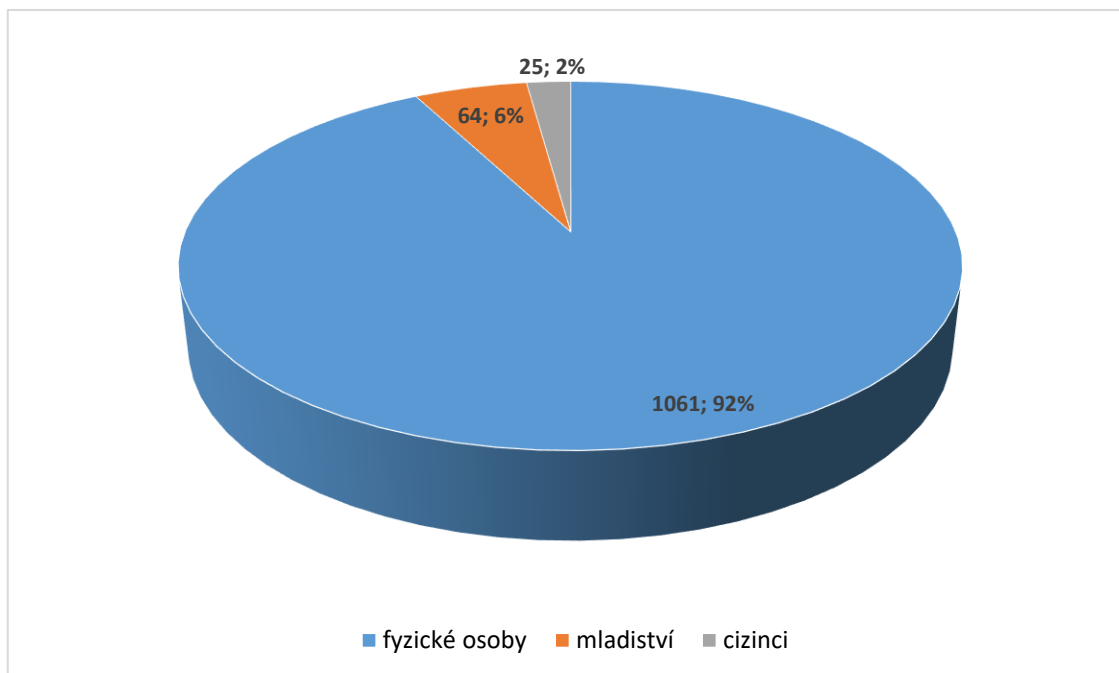
Tabulka č. 7: Přehled stíhaných trestných činů podle § 283 - § 287 trestního zákoníku páchaných mladistvými (15-17 let) v rámci Krajského ředitelství policie Pardubického kraje za posledních 10 let:

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	celkem
§ 283	11	6	3	9	3	11	3	7	8	3	64
§ 284	0	0	1	1	3	2	1	1	0	1	10
§ 285	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
§ 286	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
§ 287	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
celkem	11	6	4	10	6	13	4	8	8	4	74

Tabulka č. 8: Přehled stíhaných trestných činů podle § 283 - § 287 trestního zákoníku páchaných cizinci v rámci Krajského ředitelství policie Pardubického kraje za posledních 10 let:

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	celkem
§ 283	2	1	2	2	2	3	3	2	4	4	25
§ 284	0	1	3	0	1	2	1	1	1	3	13
§ 285	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
§ 286	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
§ 287	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
celkem	2	2	5	2	4	5	4	3	5	7	39

Obrázek č. 4: Grafické znázornění počtu stíhaných fyzických osob, mladistvých a cizinců pro trestný čin podle § 283 trestního zákoníku v rámci Krajského ředitelství policie Pardubického kraje za celé období 10 let:

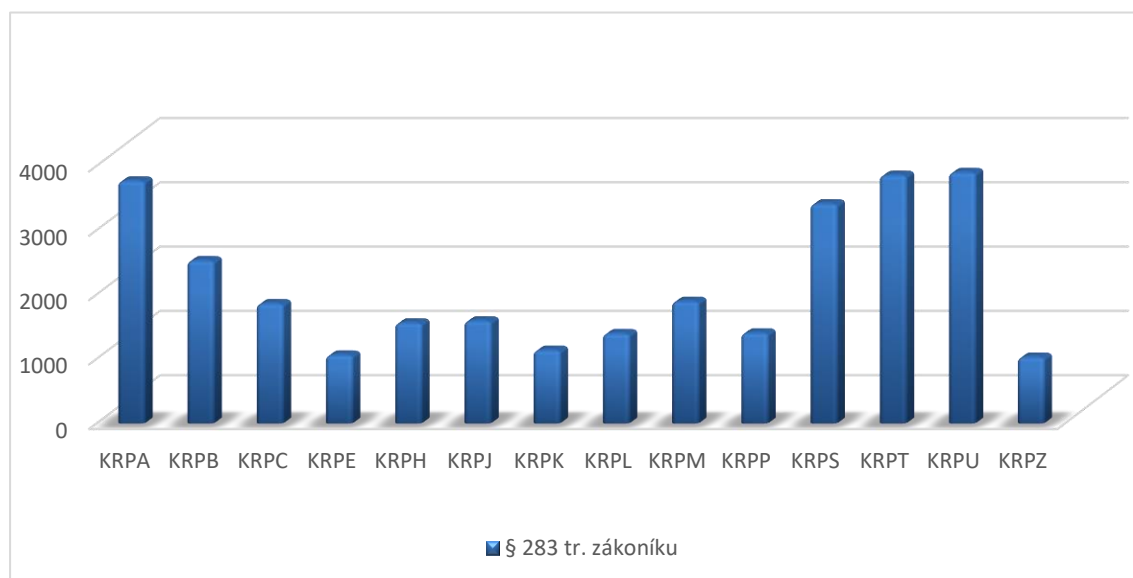

Tabulky stíhaných mladistvých osob, cizinců, fyzických osob a z nich vytvořený graf znázorňuje počty stíhaných případů, kde logicky dominují skutky spáchané fyzickými osobami, které jsou v policejní statistice považovány za osoby starší 18 let. Nicméně meziročně v jednotkách případů je tento trestný čin páchan i mladistvými a cizinci.

Tabulka č. 9: Přehled počtu stíhaných fyzických osob pro trestný čin podle § 283 trestního zákoníku v rámci všech krajských ředitelství policie v letech 2013 - 2022:

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	celkem
KRPA	340	392	347	397	417	343	425	332	369	406	3768
KRPB	239	248	220	270	271	256	283	240	255	246	2528
KRPC	172	206	164	172	174	198	207	190	177	200	1860
KRPE	112	90	75	119	126	101	123	101	104	110	1061
KRPH	116	144	169	207	177	191	172	150	105	130	1561
KRPJ	130	125	156	176	169	197	200	161	131	147	1592
KRPK	130	145	131	116	107	111	110	104	97	86	1137
KRPL	141	158	174	158	135	113	150	132	123	111	1395
KRPM	173	197	166	156	204	184	222	207	195	192	1896
KRPP	131	147	142	129	146	184	146	130	81	169	1405
KRPS	390	422	349	436	376	307	354	245	257	277	3413
KRPT	249	357	402	419	456	448	405	377	399	345	3857
KRPU	301	428	454	461	425	444	434	352	290	311	3900
KRPZ	70	71	77	103	146	136	121	104	105	96	1029
celkem	2694	3130	3026	3319	3329	3213	3352	2825	2688	2826	30402

Obrázek č. 5: Grafické znázornění počtu stíhaných fyzických osob pro trestný čin podle § 283 trestního zákoníku v rámci všech krajských ředitelství policie za celé období 10 let:

Tabulka a graf porovnávají počty stíhaných dospělých fyzických osob pro trestný čin podle § 283 trestního zákoníku v rámci všech krajských ředitelství policie, tedy v celé České republice. S 3900 případy za celou dekádu dominuje Ústecký kraj, druhý největší počet, 3857 stíhaných osob, byl v Moravskoslezském kraji, na třetí příčce je s 3768 případy hlavní město Praha. Nejmenší počet stíhaných osob, a sice 1029, byl registrován ve Zlínském kraji, druhý nejmenší s počtem 1061 pak ve sledovaném Pardubickém kraji.

6.1 Kazuistika vybrané drogové kriminality

1) Jako první bude uveden případ recidivisty tehdy ve věku 41 let, který v období od léta 2021 do prosince 2022 na Chrudimsku neoprávněně dalším osobám prodával či poskytoval drogu pervitin (metamferamin). Recidivista byl přitom za stejnou trestnou činnost v nedávné době (ve vztahu k tehdejšímu spáchání) odsouzen, přičemž nepodmíněný trest 3 roky vykonal v červenci 2020 a v srpnu 2022 byl pro tutéž trestnou činnost odsouzen jiným okresním soudem k trestu odnětí svobody 3 roky, jenž byl podmíněně odložen na zkušební dobu 5 let s dohledem. Prokazatelně neoprávněně **drogu v celkovém množství 35 gramů** prodal nebo směnil za zboží **nejméně čtyřem stálým konzumentům**. Policejními orgány byl zadržen v místě svého bydliště a při následné domovní prohlídce byly zajištěny léky a předměty sloužící k výrobě a následné distribuci drogy pervitin, digitální váhy, laboratorní baňky, červený fosfor, i zbytkové množství drogy samotné nacházející se v distribučních sáčcích. Okresní soud v Chrudimi jej uznal vinným spácháním zvláště závažného zločinu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 odstavec 1, odstavec 2 písmeno b) trestního zákoníku a odsoudil jej k **trestu odnětí svobody v trvání 6 let** za současného uložení trestu propadnutí věci.¹⁰³

Obžalovaný podal proti rozsudku v zákonné lhůtě odvolání, ve kterém odmítal, že by se měl dopustit distribuce pervitinu osobám uvedeným ve výroku

¹⁰³ Rozsudek Okresního soudu v Chrudimi ze dne 29. 08. 2023, sp. zn. 6 T 65/2023.

rozsudku, podle něj takový závěr okresní soud učinil bez spolehlivého základu, neboť svědci jsou nevěrohodní a jedná se o osoby drogově závislé. Rovněž státní zástupce podal odvolání v neprospěch obžalovaného co do výroku o uloženém trestu. Argumentoval tím, že obžalovaný je osobou extrémně kriminálně narušenou se sklony k soustavnému páčání trestné činnosti, který strávil většinu dospělého života ve výkonu trestu. Po propuštění na svobodu začal prakticky okamžitě páchat další stejnorodou trestnou činnost. Závažnost uvedené trestné činnosti je vzhledem k recidivě a dalším okolnostem mimořádně vysoká, možnost nápravy pachatele je prakticky nulová. **Státní zástupce proto navrhl**, aby odvolací soud zrušil výrok o trestu a nově uložil obžalovanému **trest odnětí svobody v trvání 10 let a 6 měsíců se zařazením do věznice se zvýšenou ostrahou** při zachování trestu propadnutí věci. **Odvolací soud** dospěl k závěru, že i trest v trvání 6 let se může jevit jako nepřiměřeně přísný vzhledem k relativně menšímu množství drogy, se kterou obžalovaný nakládal, i malý počet osob, kterým obžalovaný drogu poskytl. **Zamítl tak odvolání státního zástupce a z podnětu odvolání obžalovaného zrušil výrok o uloženém trestu odnětí svobody a nově obžalovanému uložil trest odnětí svobody v trvání 4 let.** ¹⁰⁴

2) Druhý případ reprezentuje žena tehdy ve věku 53 let, která byla obžalována z toho, že v časovém rozmezí od roku 2014 nejméně do února 2021 ve svém bydlišti na Hlinecku (okr. Chrudim) metodou indoor vypěstovala nejméně 28 samičích rostlin konopí setého, vyjma roku 2021, kdy při domovní prohlídce vydala policejnímu orgánu další 3 rostliny, ze kterých usušením vyrobila drogu marihuana a takto přechovávala celkem nejméně 2645 gramů drogy marihuana s koncentrací čisté psychotropní látky THC od 4,5% až do 18,8%, jednak za účelem vlastní konzumace, ale především distribuce dalším přímým konzumentům. Prokazatelně tak drogu prodávala v celém období nejméně 22 stálým konzumentům, a to včetně 5 mladistvých osob. **Okresní soud schválil dohodu o vině a trestu** uzavřenou mezi státním zástupcem a obžalovanou,

¹⁰⁴ Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka Pardubice ze dne 31. 10. 2023, sp. zn. 13 To 309/2023.

kteřou obžalovanou uznal vinnou spáchaním trvajícího zvláště závažného zločinu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 odstavec 1, 2 písmeno c), d) trestního zákoníku v jednočinném souběhu s trvajícím přečinem ohrožování výchovy dítěte podle § 201 odstavec 1 písmeno a), odstavec 3 písmeno b) trestního zákoníku, a **odsoudil ji k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání 3 let, jenž byl podmíněně odložen na zkušební dobu 4 let** za současného vyslovení dohledu nad obžalovanou.¹⁰⁵

3) Muž ve věku 58 let, dosud soudně netrestaný, se měl podle obžaloby dopouštět toho, že **po dobu nejméně 6 let** na Chrudimsku postupně prodával i někdy zdarma poskytoval drogu pervitin celkem **19 stálým konzumentům**, když takto neoprávněně poskytl **celkem nejméně 1670 gramů drogy pervitin**, obsahující psychotropní látku metamfetamin. Při jeho zadržení bylo v jeho motorovém vozidle a následně v místě jeho zaměstnání nebytovými prohlídkami zajištěno dalších 53 gramů drogy pervitin, které neoprávněně přechovával za účelem distribuce přímým konzumentům. Mimo to v místě bydliště v jednom pěstebním cyklu za účelem výroby drogy marihuana neoprávněně pěstoval 5 samičích rostlin konopí setého, ze kterých bylo možno získat 240 gramů drogy marihuana s obsahem 1,5% účinné psychotropní látky THC, avšak výrobu nedokončil v důsledku zabavení rostlin policií. Jeho jednání bylo posouzeno jako trestný čin, o němž přísluší konat řízení v prvním stupni krajskému soudu ve smyslu § 17 trestního řádu. **Krajský soud** v Hradci Králové – pobočka Pardubice, obžalovaného odsoudil za zvláště závažný zločin nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 odstavec 1, 3 písmeno c) trestního zákoníku, **k trestu odnětí v trvání 5 let a 6 měsíců**, současně uložil trest propadnutí věci, mj. finanční hotovosti přes 130 tisíc Kč jako bezprostřední výnos z trestné činnosti.¹⁰⁶

¹⁰⁵ Rozsudek Okresního soudu v Chrudimi ze dne 13. 10. 2021, sp. zn. 6 T 78/2021.

¹⁰⁶ Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka Pardubice ze dne 04. 10. 2022, sp. zn. 63 T 5/2022.

Obžalovaný podal včas odvolání, kterým se domáhal snížení trestu, neboť trest uložený soudem v prvním stupni považoval za nepřiměřeně přísný, přičemž poukazoval na to, že již v přípravném řízení vinu doznal, učinil prohlášení o vině, souhlasil nejen s popisem skutků v obžalobě, ale rovněž s upravenou právní kvalifikací. Argumentoval, že jiné trestné činnosti se v posledních 10 letech nedopouštěl a žil spořádaným životem. Rovněž zmínil pozitivní zprávu úředníka probační a mediační služby, jehož dohledu podléhal v rámci nahrazení vazby, z níž vyplynulo, že je schopen nápravy a řádného života bez větších zásahů a problémů. Odvolání rovněž podal státní zástupce, který jej založil o svém přesvědčení o nepřiměřené mírnosti trestu odnětí svobody, přičemž poukázal na to, že při rozsahu distribuce pervitinu obžalovaným, kdy hranice velkého rozsahu byla překročena zcela bezpečně o několik set gramů, při vysokém množství odběratelů a dlouhodobosti jednání, nelze takto nízký trest obžalovanému uložit. Státní zástupce se dožadoval trestu ve výměře okolo 7 let. **Odvolací vrchní soud** neshledal napadený rozsudek věcně nesprávným či nezákonným, neshledal uložené tresty nepřiměřenými všem daným a rozhodným okolnostem, a proto **rozhodl o zamítnutí obou odvolání.** ¹⁰⁷

4) Tento případ autor práce hodnotí jako velmi zajímavý. Obžalovaný muž, tehdy ve věku 60 let, se měl podle obžaloby dopustit toho, že od května 2014 do září 2014 na pozemku u své chaty na Hlinecku (okres Chrudim) **nedovoleně pěstoval celkem 84 konopí setého** o vzrůstu v době zjištění od 60 do 175 cm, s předpokládaným množstvím **upotřebitelné sušiny 4,7 kg** s obsahem 1,11% účinné psychotropní látky THC, tedy 52,2 gramu této látky. **Okresním soudem** byl za toto jednání uznán vinným spácháním přečinu nedovoleného pěstování rostlin obsahujících omamnou a psychotropní látku podle § 285 odstavec 1, 3 trestního zákoníku a **byl odsouzen pouze k samostatnému trestu propadnutí věci**, a sice právě oněch 84 ks rostlin konopí. ¹⁰⁸

¹⁰⁷ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 09. 01. 2023, sp. zn. 11 To 90/2022.

¹⁰⁸ Rozsudek Okresního soudu v Chrudimi ze dne 22. 02. 2016, sp. zn. 2 T 3/2015.

Obžalovaný podal včasné odvolání do výroku o vině i trestu. Napadal nesprávné právní posouzení jeho jednání a rovněž postup policie při odnětí rostlin konopí jako nezákonný. Namítal, že pěstováním konopí realizuje své právo na zdraví, neboť jeho zdravotní problémy jsou jinak neřešitelné. Navrhoval zproštění obžaloby. V rámci trestního řízení byly opatřeny lékařské zprávy, ze kterých plyne, že obžalovaný je dlouhodobě léčen pro hnisavé zánětlivé onemocnění na hýždích. Obžalovaný se hájí tím, že konopí pěstoval k výrobě mastí a tinktur, subjektivně pociťoval úlevu, také dodal, že se svojí družkou inhalují výpary nahřátého konopí. Nebylo však dokázáno, zda-li má léčba, kterou obžalovaný provádí, zásadní efekt. Lze dovodit, že taková léčba má spíše zmírňující efekt. K otázce subsidiarity trestní represe odvolací soud uvedl, že obžalovaný byl již v minulosti postižen pro přestupek za neoprávněné pěstování rostlin konopí. Obžalovaný zřejmě skutečně ve zcela převažující míře užívá vypěstované rostliny k léčbě svého kožního onemocnění. S ohledem na skutečnost, že obžalovaný v minulosti připustil kouření marihuany, nyní připustil společné inhalování výparů z vypěstovaného nahřátého konopí se svojí družkou, a s ohledem na množství vypěstovaných rostlin je však zřejmé, že konopí nepěstuje pouze a výhradně pro léčbu kožního onemocnění. Je i laicky patrné, že inhalování výparů z konopí není léčbou kožního onemocnění obžalovaného. Obžalovaný rovněž dobře ví o protiprávnosti svého počínání, se kterým ale subjektivně nesouhlasí. Nemohl proto jednat v právním omylu, neboť o protiprávnosti svého předchozího podobného jednání velmi dobře věděl. Obžalovaný namítal, že jednal v krajní nouzi, ovšem s tímto domnělým tvrzením se vypořádal v rozsudku náležitým a pečlivým způsobem okresní soud a krajský soud se s tímto zcela ztotožnil. Krajský soud konstatoval, že okresní soud pochybil v otázce trestu za trestný čin podle § 283 odstavec 1, 3 trestního zákoníku, ovšem zcela ve prospěch obžalovaného. Samostatný trest propadnutí věci lze uložit tehdy, pokud to zákon dovoluje. Nelze jej však uložit v případě ustanovení § 285 odstavec 3 trestního zákoníku. Správně měl být obžalovanému uložen ještě jiný druh trestu, přičemž by se jednalo zřejmě o jiný alternativní trest na samé spodní hranici příslušné trestní sazby. Jelikož se státní zástupce neodvolal, nebylo možné toto pochybení napravit. **Odvolací soud** nezjistil důvod

pro změnu kteréhokoli z přezkoumávaných výroků a **odvolání obžalovaného zamítl.**¹⁰⁹

Proti rozhodnutí odvolacího soudu podal obžalovaný prostřednictvím advokáta dovolání k Nejvyššímu soudu v Brně. Měl za to, že rozhodnutí soudu prvního stupně spočívalo v nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotněprávním posouzení. Nijak přitom nezpochybnil, že jeho jednání formálně naplnilo znaky uvedeného přečinu, avšak s ohledem na všechny okolnosti případu postrádá společenskou škodlivost. Dále namítal, že v posuzovaném případě jednal v mezích krajní nouze podle § 28 trestního zákoníku, případně že jeho jednání nebylo možné s ohledem na zásadu subsidiarity trestní represe podle § 12 odstavec 2 trestního zákoníku posoudit jako trestný čin. Nejvyšší soud konstatoval, že takové námitky lze z pohledu dovolacího důvodu značit za právně relevantní. Nejvyšší soud na základě všech vymezených hledisek shledal, že námitka obžalovaného stran aplikace zásady subsidiarity trestní represe a na ni navazujícího principu ultima ratio je důvodná. Ačkoliv Nejvyšší soud nezpochybňuje, že obžalovaný formálně naplnil skutkovou podstatu daného trestného činu podle § 285 odstavec 1, 3 trestního zákoníku, s ohledem na průběh a následek činu, okolnosti daného případu a osobu obžalovaného, nelze vyvozovat trestní odpovědnost, a to v důsledku absence potřebné míry společenské škodlivosti jeho jednání ve smyslu § 12 odstavec 2 trestního zákoníku. V řízení před soudy obou stupňů nebylo prokázáno, že by obžalovaný pěstoval konopí pro potřeby své drogové závislosti, naopak využíval jej k léčbě chronického kožního onemocnění, což mu přináší nejen zmírnění bolesti, ale i určité zlepšení jeho stavu. **Nejvyšší soud dospěl k závěru, že rozsudek okresního soudu a usnesení krajského soudu spočívající v nesprávném právním posouzení skutku, neboť skutek, pro který se trestní řízení vede, není trestným činem.** Absence podmínky trestní odpovědnosti v podobě potřebné míry společenské škodlivosti posuzovaného činu ve smyslu § 12 odstavec 2 trestního zákoníku – za situace, kdy plně postačovalo uplatnění

¹⁰⁹ Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka Pardubice ze dne 04. 05. 2016, sp. zn. 14 To 110/2016.

odpovědnosti podle jiného právního předpisu než trestního zákoníku – pak zakládá s ohledem na zásadu subsidiarity trestní represe v daném případě důvod pro postoupení věci orgánu příslušnému k projednání a posouzení předmětné věci jako přestupku. Nejvyšší soud **proto postoupil věc obviněného k projednání a rozhodnutí příslušnému městskému úřadu.** ¹¹⁰

5) Předposledním případem je muž ve věku 38 let, který byl obžalován z toho, že od roku 2016 do ledna 2023 v místě svého bydliště na Chrudimsku vypěstoval pomocí metody indoor za užití elektroinstalačního zařízení v upravených pěstebních místnostech, skříních a stanech **nejméně 140 kusů samičích rostlin konopí setého**, z nichž následným sušením vyrobil okolo 2,5 kg drogy marihuana, kterou postupně v 5 - 6 případech prodal jednomu přímému konzumentu na Liberecko za celkovou částku okolo 250.000,- Kč, dalších 9 ks sušených rostlin konopí vydal v průběhu domovní prohlídky policejnímu orgánu a dále od listopadu 2022 do 16. 01. 2023, kdy byla vykonána domovní prohlídka, pěstoval za účelem výroby drogy marihuana **dalších 152 kusů rostlin konopí setého** v různých stádiích růstu – 10 cm, 90 cm a 120 cm, když po jejich následném laboratorním dosušení byla hmotnost upotřebitelné hmoty drogy marihuana celkem 4,8 kg a obsahovala od 2,7% do 14,6% účinné psychotropní látky THC, což odpovídalo hmotnosti 450 gramů čistého THC. Okresním soudem byl uznán vinným na základě schválené dohody o vině a trestu spácháním zvlášť závažného zločinu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 odstavec 1, 2 písmeno c) trestního zákoníku a byl odsouzen **k trestu odnětí svobody v trvání 3 let, jenž byl podmíněně odložen na zkušební dobu 5 let.** Současně okresní soud rozhodl o uložení trestu **propadnutí věci**, konkrétně zajištěné drogy a všech pomůcek k pěstování, včetně hnojiv, elektroinstalačních prvků, ale i jeho **motorového vozidla tovární značky Ford Mustang**, které obžalovaný užíval k páčání trestné činnosti. ¹¹¹

¹¹⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2016, sp. zn. 11 Tdo 1233/2016.

¹¹¹ Rozsudek Okresního soudu v Chrudimi ze dne 04. 05. 2023, sp. zn. 6 T 41/2023.

6) Jako poslední kazuistiku zde autor uvede případ 42 letého muže z Chrudimska, který čelil obžalobě, jelikož měl po přesně nezjištěnou dobu do dubna 2021 v místě svého bydliště neoprávněně údajně pro vlastní potřebu přechovávat ve čtyřech sáčcích celkem 21,17 gramů drogy pervitin, obsahující psychotropní látku metafetamin, a dále neoprávněně přechovával jednak celkem 74,12 gramů červeného fosforu, který je uveden jako prekursor drog v kategorii 2, podkategorii 2a přílohy I nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 11/2005, a dále pak též 173 gramů jódu, tedy v obou případech prvky sloužící k výrobě drogy pervitin tzv. českou cestou, čímž měl spáchat jednak přečin přechovávání omamné a psychotropní látky a jedu podle § 284 odstavec 2 trestního zákoníku a přečin výroby a držení předmětu k nedovolené výrobě omamné a psychotropní látky a jedu podle § 286 odstavec 1 trestního zákoníku. **Státní zástupce navrhol v obžalobě uložení nepodmíněného trestu odnětí svobody v trvání 8 až 12 měsíců.**

Okresní soud však trestní stíhání obviněného pro neúčelnost zastavil, neboť trest, k němuž mohlo trestní stíhání vést, je zcela bez významu vedle trestu, který pro jiný čin byl obviněnému již uložen nebo který ho podle očekávání postihne. Soud tento postup odůvodnil tak, že obviněný je v tomto případě ohrožen trestní sazbou odnětí svobody až na 5 let. Soud zjistil, že obviněnému byly po spáchání tohoto skutku uloženy další čtyři pravomocné nepodmíněné tresty v celkové výměře 37 měsíců, pro jejichž výkon byl zařazen do věznice s ostrahou. V této trestní věci by bylo možné uvažovat o navýšení již uloženého trestu odnětí svobody o jednotky měsíců. Okresní soud pro tyto důvody trestní stíhání obviněného zastavil.¹¹²

Ze všech uvedených kazuistik je patrné, že odsouzení se svých jednání dopustili bez příslušného povolení k zacházení s omamnými a psychotropními látkami, o čemž bylo pojednáváno v kapitole 3.2 této práce, a navíc jednali s vědomím, že nakládají se zakázanými omamnými nebo psychotropními látkami, viz kapitola 3.3.

¹¹² Usnesení Okresního soudu v Chrudimi ze dne 30. 03. 2022, sp. zn. 6 T 41/2022.

Jak vyplývá z analýzy trestních předpisů v této práci, ale i kazuistiky zde uvedené, tak soud při ukládání trestů posuzuje povahu a závažnost konkrétního trestného činu. Jedná se o význam chráněného zájmu, jež byl činem dotčen, způsob spáchání – provedení činu a jeho následky, okolnosti, za kterých byl čin spáchán, osobou pachatele, mírou zavinění a jeho pohnutkou, cílem nebo záměrem, druh a okruh způsobených následků, existence okolností podmiňujících použití vyšší trestní sazby, polehčujících a přitěžujících okolností. Jak také uváděl Nejvyšší soud v rozhodnutí pod sp. zn. 11 Tdo 1233/2016, k trestnímu řízení je potřeba přistupovat jako k prostředku ultima ratio za současného posouzení věci podle ustanovení § 12 odstavec 2 trestního zákoníku, když vždy nelze vyvozovat trestní odpovědnost v důsledku absence potřebné míry společenské škodlivosti daného protispolečenského jednání.

Závěr

Diplomová práce se zabývala komplexní analýzou drogové trestné činnosti se zaměřením na její právní, sociální a kriminologické pojetí. Cílem práce bylo objasnit teoretické pojmy spojené s drogovou trestnou činností, analyzovat současné právní normy a jejich aplikaci v praxi, a také poskytnout přehled o aktuálním stavu a trendech v oblasti drogové kriminality v České republice, zejména pak v Pardubickém kraji. V průběhu práce byly vyhodnoceny a interpretovány dostupné statistické údaje, provedena analýza relevantních právních předpisů a posouzeny jejich dopady na účinnost boje proti drogové trestné činnosti. Na základě provedených analýz a výzkumu bylo konstatováno, že přestože současná legislativa poskytuje pevný základ pro stíhání drogové trestné činnosti, existují určité meze a výzvy spojené s její efektivní aplikací v praxi. Zjištění práce ukázala na potřebu dalšího rozvoje preventivních programů a vzdělávání, zaměřených na snížení poptávky po drogách mezi veřejností, což je klíčový prvek pro efektivní snižování drogové kriminality. V rámci práce byly také představeny konkrétní kazuistiky, které ilustrují různé aspekty a problémy spojené s drogovou trestnou činností, a poskytují ucelenější pohled na problematiku. Tyto případy přispěly k lepšímu porozumění reálných situací, s nimiž se orgány činné v trestním řízení setkávají, a ukázaly na specifika a komplexnost této oblasti. Cíle práce byly splněny tím, že bylo dosaženo hlubšího pochopení problematiky drogové trestné činnosti z trestněprávního a kriminologického hlediska. Práce poskytla ucelený přehled o stávajícím stavu drogové kriminality v České republice s důrazem na Pardubický kraj, identifikovala klíčové faktory ovlivňující její vývoj a navrhla možná řešení pro zlepšení současné situace. Výsledky diplomové práce mohou sloužit jako základ pro další výzkum v této oblasti a jako podklad pro zainteresované instituce při formulaci a implementaci účinnějších strategií pro prevenci a boj proti drogové trestné činnosti. Práce tak přispívá k rozšíření stávajícího poznání a k formulaci doporučení pro praxi, což je v souladu s jejím cílem a zaměřením. Tato diplomová práce může být přínosná pro široké spektrum čtenářů a profesionálů v různých oborech, včetně pracovníků

ve veřejné správě, policistů, adiktologů a pracovníků v oblasti veřejného zdraví, a dalších odborníků a zájemců o problematiku drogové kriminality.

Seznam použitých zdrojů

Odborná literatura:

BORNÍK, Miroslav. *Drogy: co bychom o nich měli vědět*. Praha: Themis, 2001. ISBN 80-85821-98-2.

ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Kriminální psychologie*. 1. vyd. Praha: Eurounion, 1998. ISBN 80-85858-70-3.

DRAŠTÍK, Antonín, FREMR, Robert, DURDÍK, Tomáš, RŮŽIČKA, Miroslav, SOTOLÁŘ, Alexander a kol.. *Trestní zákoník. Komentář II. díl*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-790-4.

FIRSTOVÁ, Jana, ZÁMEK, David. *Prevence kriminality - nedílná součást systému vnitřní bezpečnosti*. Praha: Wolters Kluwer, 2021. ISBN 978-80-7676-057-8.

GŘIVNA, Tomáš, SCHEINOST, Miroslav, ZOUBKOVÁ, Ivana a kol. *Kriminologie*. 5. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-7598-554-5.

HEJDA, Jan. *Kriminologické, trestně právní a kriminalistické aspekty drogového problému v ČR a jeho řešení*. Jindřichův Hradec: RAIN, 2000. ISBN 80-245-0080-9.

HOLCR, Květoň a kol. *Kriminologie*. Praha: Leges, 2009. ISBN 978-80-87212-27-1.

JURÁKOVÁ, Iveta, a kol. *Trestněprávní postih toxikomanů*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 1999. ISBN 80-210-2234-5.

KALINA, Kamil. *Drogy a drogové závislosti: mezioborový přístup*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003. ISBN 80-86734-05-6.

KALINA, Kamil. *Mezioborový glosář pojmů z oblasti drog a drogových závislostí*. Praha: Filia nova, 2001. ISBN 80-238-8014-4.

KUCHTA, Josef, VÁLKOVÁ, Helena. *Základy kriminologie a trestní politiky*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2005. ISBN 80-7179-813-4.

Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti. *Zpráva o nelegálních drogách v České republice 2022*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2022. ISBN 978-80-7440-306-4.

STRAUS, Jiří. *Kriminalistická metodika*. 2. rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-124-3.

ŠÁMAL, Pavel. *Trestní odpovědnost právnických osob: komentář*. 2. vydání. Beckova edice komentované zákony. Praha: C.H. Beck, 2018. ISBN 978-80-7400-592-3.

ŠÁMAL, Pavel. *Trestní právo hmotné*. 7., přeprac. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-7478-616-7.

ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník II: komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2012. ISBN 978-80-7400-428-5.

ŠČERBA, Filip. *Trestní zákoník: komentář*. Praha: C. H. Beck, 2020. ISBN 978-80-7400-807-8.

ŠTABLOVÁ, Renata a kol. *Drogy, kriminalita a prevence*. Praha: Policejní akademie České republiky, 1999. ISBN 80-7251-018-5.

ŠTABLOVÁ, Renata a kol. *Návykové látky a kriminalita*. Praha: Policejní akademie České republiky, 1995. ISBN 80-901923-1-9.

ZOUBKOVÁ, Ivana, MOULISOVÁ, Marcela. *Kriminologie a prevence kriminality*. Praha: Armex Publishing, 2004. ISBN 80-86795-05-5.

Soudní rozhodnutí:

Nález Ústavního soudu ze dne 27. 04. 2021 sp. zn. Pl. ÚS 98/20 [cit. 2023-12-15]. [online] Dostupné: https://www.usoud.cz/fileadmin/user_upload/Tiskova_mluvcí/Publikovane_nalezky/2021/18_tyden/Pl_US_98_20_na_web.pdf.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 13. 03. 2014 sp. zn. Tpjn 301/2013 k výkladu pojmu „množství větší než malé“ u omamných a psychotropních látek a přípravků je obsahujících [cit. 2023-12-15]. [\[online\]](#) Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/judikat/nscr/tpjn-301-2013>.

Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka Pardubice ze dne 04. 10. 2022, sp. zn. 63 T 5/2022.

Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka Pardubice ze dne 31. 10. 2023, sp. zn. 13 To 309/2023.

Rozsudek Okresního soudu v Chrudimi ze dne 22. 02. 2016, sp. zn. 2 T 3/2015.

Rozsudek Okresního soudu v Chrudimi ze dne 13. 10. 2021, sp. zn. 6 T 78/2021.

Rozsudek Okresního soudu v Chrudimi ze dne 04. 05. 2023, sp. zn. 6 T 41/2023.

Rozsudek Okresního soudu v Chrudimi ze dne 29. 08. 2023, sp. zn. 6 T 65/2023.

Rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 15. 04. 2011, sp. zn. 1 To 16/2011.

Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka Pardubice ze dne 04. 05. 2016, sp. zn. 14 To 110/2016.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 02. 2004, sp. zn. 6 Tdo 1497/2003.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 09. 11. 2011, sp. zn. 8 Tdo 1363/2011.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13. 11. 2013, sp. zn. 7 Tdo 1154/2013.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 08. 2015, sp. zn. 11 Tdo 811/2015.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2016, sp. zn. 11 Tdo 1233/2016.

Usnesení Okresního soudu v Chrudimi ze dne 30. 03. 2022, sp. zn. 6 T 41/2022.

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 09. 01. 2023, sp. zn. 11 To 90/2022.

Internetové zdroje:

EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie. *Rámcové rozhodnutí Rady 2004/757/SVV ze dne 25. října 2004.* [cit. 2023-11-29]. [\[online\]](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32004F0757) Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32004F0757>.

EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie. *Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 273/2004 ze dne 11. února 2004 o prekursorech drog.* [cit. 2023-11-29]. [\[online\]](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX:02004R0273-20210113) Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX:02004R0273-20210113>.

EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie. *Nařízení Rady (ES) č. 111/2005 ze dne 22. prosince 2004, kterým se stanoví pravidla pro sledování obchodu s prekursory drog mezi Společenstvím a třetími zeměmi.* [cit. 2023-11-29]. [\[online\]](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX%3A32005R0111) Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX%3A32005R0111>.

EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie. *Nařízení Komise (ES) č. 1277/2005 ze dne 27. července 2005, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 273/2004 o prekursorech drog a k nařízení Rady (ES) č. 111/2005, kterým se stanoví pravidla pro sledování obchodu s prekursory drog mezi Společenstvím a třetími zeměmi.* [cit. 2023-11-29]. [cit. 2023-11-29]. [\[online\]](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex%3A32005R1277) Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex%3A32005R1277>.

Lexus.cz. [cit. 2024-02-05]. [\[online\]](https://www.lexus.cz/o-nas/) Dostupné z: <https://www.lexus.cz/o-nas/>.

Návrh nařízení vlády, kterým se mění nařízení vlády č. 463/2013 Sb., o seznamech návykových látek, ve znění pozdějších předpisů [cit. 2024-02-15]. [\[online\]](https://www.zakonyprolidi.cz/monitor/7855529.htm) Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/monitor/7855529.htm>.

Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti. *Zaostřeno č. 1/2020 Nové psychoaktivní substance.* Praha: Úřad vlády České republiky, 2020. ISSN 2336-

8241. [cit. 2023-10-29]. [\[online\]](#) Dostupné z: https://www.drogy-info.cz/data/obj_files/33187/900/Zaostreno_2020-01_Nove-psychoaktivni-substance.pdf.

Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti. *Zaostřeno na drogy č.4/2005*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2005. ISSN 1214-1089. [cit. 2023-10-29]. [\[online\]](#) Dostupné z: https://www.drogy-info.cz/data/obj_files/4624/595/Zaostreno%20200504.pdf.

Nařízení vlády č. 228/2023 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 463/2013 Sb., o seznamech návykových látek, ve znění pozdějších předpisů [cit. 2023-12-11]. [\[online\]](#) Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/100885/1/2>.

Nařízení vlády č. 455/2009 Sb. [cit. 2023-12-29]. [\[online\]](#) Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-455#f4062120>.

Nařízení vlády č. 467/2009 Sb., kterým se pro účely trestního zákoníku stanoví, co se považuje za jedy a jaké je množství větší než malé u omamných látek, psychotropních látek, přípravků je obsahujících a jedů [cit. 2023-10-19]. [\[online\]](#) Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/69981/1/2>.

Sekretariát rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky. *Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním 2019-2027*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2019. [cit. 2024-02-05]. [\[online\]](#). Dostupné z: https://vlada.gov.cz/assets/ppov/protidrogova-politika/strategie-a-plany/Narodni_strategie_2019-2027_fin.pdf.

Sekretariát rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky. *Zpráva o nelegálních drogách v České republice 2023*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2023. [cit. 2024-02-05]. [\[online\]](#). Dostupné z: https://vlada.gov.cz/assets/ppov/zavislosti/vyrocnizpravy/Zprava-o-nelegalnich-drogach-v-CR-2023_fin.pdf.

Slovníky.cz. *Velký lékařský slovník* [cit. 2023-10-20]. [\[online\]](#) Dostupné z: <https://lekarske.slovniky.cz/pojem/abstinencni-syndrom>.

Slovníky.cz. *Velký lékařský slovník* [cit. 2023-10-20]. [\[online\]](#) Dostupné z: <https://lekarske.slovníky.cz/pojem/abuzus>.

Slovníky.cz. *Velký lékařský slovník* [cit. 2023-10-20]. [\[online\]](#) Dostupné z: <https://lekarske.slovníky.cz/pojem/drogova-zavislost>.

Slovníky.cz. *Velký lékařský slovník* [cit. 2023-10-20]. [\[online\]](#) Dostupné z: <https://lekarske.slovníky.cz/pojem/toxikomanie>.

Zákon č. 65/2017 Sb. [cit. 2023-11-29]. [\[online\]](#) Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2017-65>.

Zákon č. 167/1998 Sb. [cit. 2023-12-06]. [\[online\]](#) Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1998-167>.

Zákon č. 272/2013 Sb. [cit. 2023-12-11]. [\[online\]](#) Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2013-272>.

Seznam obrázků

Obrázek č. 1: Grafické znázornění počtu stíhaných fyzických osob pro trestné činy podle § 283 - § 287 trestního zákoníku v rámci Krajského ředitelství policie Pardubického kraje za celé období 10 let.

Obrázek č. 2: Grafické porovnání počtu registrovaných a stíhaných trestných činů podle § 283 trestního zákoníku v rámci Krajského ředitelství policie Pardubického za celé období 10 let.

Obrázek č. 3: Grafické znázornění poměru stíhaných fyzických osob pro trestný čin podle § 283 trestního zákoníku v rámci jednotlivých okresů Pardubického kraje za celé období 10 let.

Obrázek č. 4: Grafické znázornění počtu stíhaných fyzických osob, mladistvých a cizinců pro trestný čin podle § 283 trestního zákoníku v rámci Krajského ředitelství policie Pardubického kraje za celé období 10 let.

Obrázek č. 5: Grafické znázornění počtu stíhaných fyzických osob pro trestný čin podle § 283 trestního zákoníku v rámci všech krajských ředitelství policie za celé období 10 let.

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Přehled registrovaných trestných činů podle § 283 - § 287 trestního zákoníku v rámci Krajského ředitelství policie Pardubického kraje za posledních 10 let.

Tabulka č. 2: Přehled stíhaných trestných činů podle § 283 - § 287 trestního zákoníku páchaných fyzickými osobami v rámci Krajského ředitelství policie Pardubického kraje za posledních 10 let.

Tabulka č. 3: Přehled stíhaných trestných činů podle § 283 - § 287 trestního zákoníku páchaných fyzickými osobami v rámci Územního odboru (okresu) Chrudim za posledních 10 let.

Tabulka č. 4: Přehled stíhaných trestných činů podle § 283 - § 287 trestního zákoníku páchaných fyzickými osobami v rámci Územního odboru (okresu) Pardubice za posledních 10 let.

Tabulka č. 5: Přehled stíhaných trestných činů podle § 283 - § 287 trestního zákoníku páchaných fyzickými osobami v rámci Územního odboru (okresu) Svitavy za posledních 10 let.

Tabulka č. 6: Přehled stíhaných trestných činů podle § 283 - § 287 trestního zákoníku páchaných fyzickými osobami v rámci Územního odboru (okresu) Ústí nad Orlicí za posledních 10 let.

Tabulka č. 7: Přehled stíhaných trestných činů podle § 283 - § 287 trestního zákoníku páchaných mladistvými (15-17 let) v rámci Krajského ředitelství policie Pardubického kraje za posledních 10 let.

Tabulka č. 8: Přehled stíhaných trestných činů podle § 283 - § 287 trestního zákoníku páchaných cizinci v rámci Krajského ředitelství policie Pardubického kraje za posledních 10 let.

Tabulka č. 9: Přehled počtu stíhaných fyzických osob pro trestný čin podle § 283 trestního zákoníku v rámci všech krajských ředitelství policie v letech 2013 - 2022.

Seznam zkratk

KRPA - Krajské ředitelství policie hlavního města Prahy

KRPB - Krajské ředitelství policie Jihomoravského kraje

KRPC - Krajské ředitelství policie Jihočeského kraje

KRPE - Krajské ředitelství policie Pardubického kraje

KRPH - Krajské ředitelství policie Královéhradeckého kraje

KRPJ - Krajské ředitelství policie kraje Vysočina

KRPK - Krajské ředitelství policie Karlovarského kraje

KRPL - Krajské ředitelství policie Libereckého kraje

KRPM - Krajské ředitelství policie Olomouckého kraje

KRPP - Krajské ředitelství policie Plzeňského kraje

KRPS - Krajské ředitelství policie Středočeského kraje

KRPT - Krajské ředitelství policie Moravskoslezského kraje

KRPU - Krajské ředitelství policie Ústeckého kraje

KRPZ - Krajské ředitelství policie Zlínského kraje